

Malmö stad
Revisionskontoret

ÅRSRAPPORT 2010

Utbildningsnämnden

Projektledare: Kaj Oldrup,
certifierad kommunal yrkesrevisor.

Projektstatus:
Behandlad av revisorskollegiet 2011-03-08.

BESKRIVNING AV ÅRETS GRANSKNING	4
1 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING.....	4
2 UTBILDNINGSNÄMNDENS UPPDRAG	6
2.1 Verksamhetsområde	6
2.2 Rättslig ram	6
2.3 Organisation	7
2.4 Väsentliga förändringar inför verksamhetsåret.....	8
2.5 Kommunövergripande verksamhets- och finansiella mål 2010.....	8
2.5.1 God ekonomisk hushållning	8
2.5.2 Verksamhetsmål	9
3 NÄMNDENS STYRNING OCH UPPFÖLJNING - VERKSAMHETSMÅL ..	10
3.1 Verksamhetsmål, måluppföljning och måluppfyllelse.....	10
3.1.1 Mål	10
3.1.2 Måluppföljning	12
3.1.3 Måluppfyllelse.....	15
3.2 Revisionskontorets bedömning	17
4 NÄMNDENS STYRNING OCH UPPFÖLJNING - EKONOMI	19
4.1 Ursprunglig driftbudget samt utfall föregående år.....	19
4.2 Nämndens reviderade och fördelade internbudget.....	19
4.3 Investeringsbudget samt utfall föregående år	20
4.4 Ekonomisk styrning	20
4.5 Resultaträkning	21
4.6 Fördelat resultat.....	22
4.6.1 Nämndens kommentar.....	22
4.6.2 Revisionskontorets iakttagelser	23
4.7 Balansräkning.....	24
4.7.1 Maskiner och inventarier.....	24
4.7.2 Kundfordringar - externa.....	25
4.7.3 Kortfristiga fordringar	26
4.7.4 Kortfristiga skulder	26
4.8 Revisionskontorets bedömning	27
5 PERSONAL.....	28
5.1 Nyckeltal	28
5.2 Personalpolitiska frågor	28
5.2.1 Revisionskontorets iakttagelser	29
6 INTERN KONTROLL	30
6.1 Nämndens interna kontrollplan.....	30
6.2 Nämndens genomförande av den interna kontrollplanen	30
6.3 Ifacts – kontroll över IT-resurser	30
6.4 Revisionskontorets bedömning	31

7	FÖRELÄGGANDEN FRÅN MYNDIGHETER	33
8	ANDRA GRANSKNINGAR SOM BERÖR NÄMNDEN	34
8.1	Utbetalningar till friskolor (löpande granskning)	34
8.2	Projektredovisning (löpande granskning)	34
8.3	Mutor.....	34
8.4	EU-projektens ändamålsenlighet	34
8.5	Finansiering av underhållsbehov	35
9	ELEVANTAL OCH ELEVERNAS VAL - PROGNOSEN OCH UTFALL	36
9.1	Elevprognoser i stort – ”Malmös marknadsandel”	36
9.2	Elevernas val av gymnasium – ekonomiska konsekvenser	37
9.3	Revisionskontorets noteringar och granskningar	37
10	LOKALER – PLANERING, YTOR OCH KOSTNADER	38
10.1	Revisionskontorets noteringar och granskningar	39
11	VERKSAMHETSOMRÅDE GYMNASIESKOLA	40
11.1	Nyckeltal	40
11.2	Mål för verksamhetsåret.....	42
11.3	Måluppfyllelse – nämnden.....	42
11.4	IV – Individuellt val i gymnasiet	44
11.5	Revisionskontorets noteringar och granskningar	46
12	VERKSAMHETSOMRÅDE GYMNASIESÄRSKOLA	47
12.1	Nyckeltal	47
12.2	Mål för verksamhetsåret.....	47
12.3	Måluppfyllelse – nämnden.....	47
12.4	Revisionskontorets noteringar och granskningar	48
13	VERKSAMHETSOMRÅDE VUXENUTBILDNINGEN	49
13.1	Nyckeltal	49
13.2	Mål för verksamhetsåret.....	49
13.3	Måluppfyllelse – nämnden.....	50
13.4	Revisionskontorets noteringar och granskningar	50

Beskrivning av årets granskning

Årets granskning omfattar årlig granskning och fördjupade granskningsprojekt.

Årlig granskning av alla nämnder och styrelser består av:

- granskning/uppföljning av delårsbokslut 1 och 2
- löpande granskning
- granskning av årsbokslut inklusive årsanalyser

Utöver den årliga granskningen genomförs också i enlighet med revisionsplanen så kallade fördjupade granskningsprojekt.

1 Sammanfattande bedömning

Mål, måluppföljning och måluppfyllelse

Det är positivt att utbildningsnämndens mål följer kommunfullmäktiges mål och gällande nationella krav för verksamheten. Revisionskontoret har också noterat som positivt de underliggande strategier som revisionskontoret i denna rapport har sammanfattat till; Spetsa utbildningarna! Säkra Gy11-reformen! Samarbeta externt! Samordna lokalerna! Säkerställ personalfrågorna! Men textstycken i budgetdokumentet som uttrycker ”särskilda satsningar”, ”utvecklingsområden” och liknande bör integreras under budgetdokumentets struktur; Mål- Åtgärder - Uppföljning. Flera mål bör göras tydligt mätbara och tidssatta. Utbildningsnämndens styrning avseende verksamhetsmålen bedöms mot denna bakgrund inte vara helt tillräcklig.

Från och med 1 juli 2011 bortfaller statens krav på en separat kvalitetsredovisning. Utbildningsnämnden kan då ges en större frihetsgrad att utforma när och hur nämnden redovisar mål och det systematiska kvalitetsarbetet. Beträffande utbildningsnämndens måluppföljning finns många positiva inslag. Utbildningsnämnden bedriver genom sin förvaltning och i olika undergrupperingar inom nämnden ett omfattande arbete med kvalitetsfrågorna. Delar av kvalitetsuppföljningen – särskilt de kvalitetsdialoger som genomförs efter avlämnade kvalitetsredovisningar – har av revisionen framhållits som ett gott exempel. En systematisk genomgång bör dock ske av mål och uppföljningsmetod så att dessa matchas fullständigt. En större andel av de mål som har satts upp i budgeten bör också stämmas av i delårsrapporterna. Genom nämndens omfattande arbete med kvalitetsfrågorna så bedöms nämndens måluppföljning ändå som tillräcklig.

När det gäller utbildningsnämndens måluppfyllelse konstaterar revisionskontoret att verksamheterna har nått förbättringar överlag när det gäller kunskapsmålen. Däremot har andelen som har nått högskolebehörighet minskat. En fortsatt stor uppmärksamhet måste ägnas de yrkesförberedande programmen och IV (dess avlösare i GY 2011)

Däremot har nämndens verksamheter inte har nått följande mål under 2010:

Trygg skolmiljö. 16 % av eleverna uppger sig någon gång ha blivit utsatt för kränkning. Nämnden skriver själv också att det är anmärkningsvärt att 35 % ansåg att de inte fick

något stöd alls. Alla måste veta var de ska vända sig om de upplever sig kränkta. Utbildningsnämnden har själv observerat detta och satt in åtgärder.

Det kommunala uppföljningsansvaret. Utbildningsnämndens årsanalys anger att målgruppen är över 1 000 ungdomar, som är under 20 år och som uppfyller vissa villkor. Genom registerbearbetningar, olika utskick, telefonsamtal och hembesök har kontakt erhållits med 51 %. Detta är en fördubblad kontaktprocent jämfört med föregående år. Men kommunens mål är 100 %. Utbildningsnämnden fortsätter sitt förstärkta arbete med att nå full visshet om ungdomarnas sysselsättning också under 2011.

Frånvaro – särskilt olovlig. ”Yrkesförberedande program” har sämst måluppfyllelse. Skola 24 är implementerat inom hela Utbildningsnämndens ansvarsområde och ger nu bättre underlag och möjligheter till åtgärder. Bellevue (IV) har ägnats särskild uppmärksamhet av utbildningsnämnden i kvalitetsredovisningen.

Ekonomisk styrning

Nämndens ekonomiska styrning bedöms vara tillräcklig dock med ett påpekande att nämnden inte dokumenterat följer upp delverksamheternas ekonomiska utfall och prognos för helåret. Däremot har nämnden antagit en detaljerad budget för året vilken följs upp av förvaltningen. Det bör understrykas att förvaltningen har en mycket god ordning och reda på ekonomin men dokumentationen på nämndsnivå är för mager.

Utbildningsnämndens resultat blev 1 365 tkr. I de båda delårsrapporterna har prognosen varit nollresultat. Utbildningsnämndens kommunbidrag var 1 122 005 tkr. Lokalkostnaderna och finansieringen av dem måste fortsatt ägnas mycket stor uppmärksamhet efter de omfattande ny- och ombyggnadsåtgärderna. Revisionen erinrar om att lagreglerna kring bidrag på lika villkor kan medföra att ökad kostnad i den kommunala delen kan leda till allmänt högre bidrag per elevplats.

Resultaträkningen ska ge en rättvisande bild av nämndens resultat. Nämndens resultaträkning har granskats och bedömts. Granskningen föranleder ett påpekande om en felperiodisering.

Balansräkningen ska ge en rättvisande bild av nämndens förmögenhetsställning. Värderingen av tillgångar och skulder ska ske efter lagstiftning och vedertagna normer inom Malmö stad såsom kommunstyrelsen föreskriver genom stadskontoret. Nämndens balansräkning har granskats och har föranlett två påpekanden.

Intern kontroll

Utbildningsnämnden saknade för 2010 alltså en dokumenterad riskanalys, som kan kopplas till internkontrollplanen. Här har nämnden dock tagit initiativ som syns i 2011 års internkontrollplan. Vissa moment i internkontrollplanen har återkommit år efter år. Om systematiska fel upptäcks i en rutin bör en mer genomgripande genomgång ske än enbart fortsatt intern kontroll. Planen har också en slagsida mot ekonomi/administrativa rutiner trots att utbildningsnämnden mycket väl skulle kunna lyfta fram frågor inom utbildningsverksamheten som viktiga för nämnden att få en återrapportering om under

året. Ett exempel är elevfrånvaron. Ett annat avhopp från studierna. Nämndens interna kontrollplan bedöms mot denna bakgrund vara inte helt tillräcklig.

Den genomförda interna kontrollen bedöms vara inte helt tillräcklig på grund av utbildningsnämnden inte får någon avrapportering under året. Till denna bedömning fogas dokumentationen hos förvaltningen av genomförd intern kontroll.

2 Utbildningsnämndens uppdrag

2.1 Verksamhetsområde

Gymnasieskolan ger elever 16 – 20 år fördjupande kunskaper som förberedelse för yrkesverksamhet och/eller studier vid universitet och högskolor samt som förberedelse för vuxenlivet. I Malmö bedrivs undervisning inom *nationella program* och *ett antal specialutformade program*. På det *särskilda introduktionsprogrammet IVIK (Introduktionskurs för invandrare)* samt på *individuellt program (IV)* studerar elever som saknar behörighet till de nationella programmen. Gymnasiesärskolan är en egen skolform. En del gymnasiesärskoleelever finns också integrerade i andra gymnasieskolor.

Vuxenutbildningen står öppen för alla vuxna invånare i Malmö, från och med det år de fyller 20. Med individens befintliga kunskaper och livserfarenheter som utgångspunkt, ger vuxenutbildningen förutsättningar för ett lärande med sikte på högre studier, yrkesverksamhet och personlig utveckling. Vuxenutbildningen är särskilt viktig för de grupper som saknar grundskolekompetens och/eller gymnasiekompetens. Genom validering dokumenteras kompetens som inhämtats utanför det ordinarie utbildningssystemet.

2.2 Rättslig ram

Riksdagen beslutade 1988 att skolan i framtiden skulle överge regelstyrningen till förmån för målstyrning med färre regler och tydligare mål. Numera gäller alltså målstyrning. Skolans nationella mål finns i de s k nationella styrdokument, d v s Skollagen med timplanerna, läroplan, program mål för de nationella programmen och kursplaner. Skollagen innehåller de mest grundläggande målen, som utvecklas i de övriga styrdokument.

På nationell nivå har utredningsarbete pågått under flera år för att reformera gymnasieutbildningarna. Ett tidigare förslag drogs tillbaka. Den senaste utredningen "*Framtidsvägen*" (SOU 2008:27) presenterades under våren 2008. Dess förslag kunde inte – med hänsyn till de sökande till gymnasieutbildningarna och Skolverkets arbete med att ta fram kursplaner och programplaner – inte genomföras förrän tidigast till läsåret 2010/11. GY 11 gäller från och med höstterminen 2011.

Under våren har regeringen lagt en proposition "*Konkurrens på lika villkor*" som ska reglera ersättningarna till friskolor. Lagen påverkar tilldelade bidrag fr o m 1/1-2010.

Gällande skolplan för Malmö är fastställd 2004-04-01.

Varje rektorsområde/verksamhetsområde ansvarar för att fastställa lokal arbetsplan.

2.3 Organisation

Utbildningsnämnden ingår i två rotlar eftersom gymnasieskolan tillhör Barn- och ungdomsroteln och vuxenutbildningen tillhör Integrations- och arbetsmarknadsroteln. Utbildningsnämnden består av nio ledamöter och lika många ersättare. Utbildningsnämnden har ett utskott bestående av ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande med uppgifter enligt lämnad delegation från Utbildningsnämnden.

Chef för utbildningsförvaltningen är utbildningsdirektören. Utbildningsdirektören tillsammans med verksamhetschefer och avdelningschefer bildar ledningsgrupp.

Kansliet består av avdelningar för nämndservice och elevhälsa, ekonomi, personal, fysisk miljö, gymnasieintag och planering, utveckling, vuxenutbildning och information.

Malmö gymnasieskolor inklusive gymnasiesärskola omfattar tretton skolenheter nämligen följande:

- Agnesfrids gymnasium (AFG)
- Bellevue gymnasium (BVG) (enbart IV- individuellt program)
- Frans Suells och Jörgen Kocks gymnasium (FJG)
- Heleneholms gymnasium (HE)
- Malmö Borgarskola (MB)
- Malmö latinskola (ML)
- Mediegymnasiet (MED)
- Norra Sorgenfri gymnasium BI a Mölledalsgymnasiet (Md) överfört hit.
- Pauli gymnasium (PAG)
- Rönnens gymnasium (RÖG)
- S:t Petri skola (SP)
- Universitetsholmens Gymnasium (Uh)
- Malmö Idrottsgymnasier (Ingen egen skola, finns som del i verksamhet MB o ML)
- Parkskolan – (Park) (enbart gymnasiesärskola) Överförs i huvudsak till ny enhet Norra Sorgenfri gymnasium. Avvecklas slutgiltigt 2011.

Kvalificerad Yrkesutbildning (KY) är en egen utbildningsform med egen nationell myndighet.

Vuxenutbildningen innefattar Komvux. Den senare är organiserad i fyra enheter:

Rönnens gymnasium har två utbildningsområden - Omvårdnadsprogrammet samt Barn- och Fritidsprogrammet.

Komvux Centrum är ett rektorsområde för externa utbildningsanordnare.

Komvux Södervärn har kurser från Svenska För Invandrare (SFI) till gymnasialnivå. Komvux Södervärn har även Särvux som har kurser för personer med begåvningsnedsättning

Komvux Malmö Pauli är verksamhet som har flyttats från **Kronborg** till Pauli gymnasieskola. Vuxenutbildning finns även på andra gymnasieskolor exempelvis Malmö borgarskola, Frans Suell och Jörgen Kocks gymnasium.

Pedagogiska stödfunktioner består av Pedagogiska Centralen, Praktikservice, Ung i sommar respektive Infoteket. Etniska Relationer upphörde 31/1 2010. Beträffande Pedagogiska centralen har en utredning om organisatorisk tillhörighet initierats av Utbildningsförvaltningen.

Övriga funktioner: Ungdomssamtalarna och Uppdrag Malmö.

2.4 Väsentliga förändringar inför verksamhetsåret

Utbildningsnämnden pekar på följande viktiga frågor under året:

Fysiska förändringar

Pågående ombyggnad av kv. Grytan dit Mölledalsgymnasiet flyttar.

Inom kv. Margareta (Frans Suell och Jörgen Kock-gymnasiet) pågår planeringen för ombyggnad av hus A som ska vara klart till höstterminen 2011

Installation av ny ventilation inom Malmö Borgarskola

Nya reformer

Ny gymnasiereform

Ny skollag

Ersättning på lika villkor

Valfrihet inom Sfi

Övrigt

Samarbete med Lunds kommun avseende gymnasieskola

Resultatutvecklingen i gymnasieskola och IV-program

Fritt sök i Skåne

2.5 Kommunövergripande verksamhets- och finansiella mål 2010

2.5.1 God ekonomisk hushållning

I kommunallagens, KL 8 kap § 5 fastställs att ”budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret”. Ur propositionen till lagtexten framgår att en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen ska uttryckas i form av finansiella mål. Verksamhetsperspektivet beskrivs som att, förutsättningarna för en god ekonomisk hushållning är att, det finns ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

I den kommunala redovisningslagen KRL 4 kap § 5 framgår att *förvaltningsberättelsen* ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. I propositionen till lagen framgår emellertid att, för att målen för ekonomisk hushållning ska få någon betydelse för beslutsprocessen krävs att de stäms av, följs upp och utvärderas kontinuerligt.

2.5.2 Verksamhetsmål

Av budgetdokumentet för Malmö stad 2010 framgår, liksom tidigare år, att verksamhetens inriktning ska utgå från några centrala områden. För vart och ett av dessa områden har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål och målandikatorer 2010. Skillnaden jämfört med 2009 är framför allt att formuleringar som ”ska öka” och ”ska minska” har tagits bort från indikatorerna. I stället uttrycks i budgeten att graden av måluppfyllelse ska utvärderas bland annat genom att angivna målandikatorer ska mätas, analyseras och rapporteras i delårsrapporter och årsredovisning.

Område	Inriktningsmål	Målandikatorer
Arbete och tillväxt	<ul style="list-style-type: none"> Andelen arbetslösa ska inte öka mer än genomsnittet i riket. De kommunala arbetsmarknadsinsatserna ska vara individinriktade och leda till självförsörjning 	<ul style="list-style-type: none"> Antalet Malmöbor med arbete Antalet arbetstillfällen i Malmö Andelen deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser som är nöjda med insatsen
Barns och ungdomars livsvillkor	<ul style="list-style-type: none"> Alla barn som är registrerade i förskolekön ska erbjudas en förskoleplats med god kvalitet inom lagstadgad tid. Elevernas måluppfyllelse ska öka. Alla elever ska känna sig trygga och trivas i sin skola. 	<ul style="list-style-type: none"> Förskoleköstatistiken Betygsstatistiken Attitydundersökningen
Trygghet, delaktighet och demokrati	<ul style="list-style-type: none"> Alla äldre ska känna sig säkra på att kunna få den vård och omsorg de behöver Alla Malmöbor ska känna sig trygga i sin stad 	<ul style="list-style-type: none"> Nöjdheten hos vårdtagarna i vårdboende Trygghetsmätningarna
Integration och minskade klyftor	<ul style="list-style-type: none"> Andelen hushåll med försörjningsstöd ska inte öka mer än genomsnittet i riket. Alla ska ha tillgång till ett boende. Antalet nybyggda bostäder ska öka jämfört med föregående år. 	<ul style="list-style-type: none"> Försörjningsstödsstatistiken Antalet vräkningar av barnfamiljer Statistiken över antalet nybyggda bostäder
Ekologiskt hållbar stad	<ul style="list-style-type: none"> Malmö ska vara ledande inom ekologiskt hållbar stadsutveckling. Ingen ska skadas allvarligt eller dödas i trafiken. Ekologiska och etiskt certifierade produkter ska vara förstahandsvalet. 	<ul style="list-style-type: none"> Energianvändningen per ytenhet i kommunens lokaler Antalet kollektivtrafikresor inom kommunen Andelen miljöbilar inom kommunen Andelen av kommunen inköpta ekologiska och etiskt certifierade produkter Statistiken över personsador i trafiken
Kultur och fritid	<ul style="list-style-type: none"> Malmö barn och ungdomar ska ha tillgång till meningsfull fritid. 	<ul style="list-style-type: none"> Antalet mötesplatser för ungdomar Antalet bidragsberättigade aktiviteter för barn och ungdomar
Ett föredöme som arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> Andelen med utländsk bakgrund av kommunens medarbetare på alla nivåer ska motsvara andelen av den totala befolkningen. Alla medarbetare i Malmö stad ska ha möjlighet att arbeta heltid eller önskad tjänstgöringsgrad. Det ska inte finnas några osakliga löneskillnader i Malmö stad. 	<ul style="list-style-type: none"> Andelen medarbetare med utländsk bakgrund på alla nivåer Andelen ofrivilligt deltidsanställda Löneskillnaderna mellan likvärdiga yrken

3 Nämndens styrning och uppföljning - verksamhetsmål

3.1 Verksamhetsmål, måluppföljning och måluppfyllelse

3.1.1 Mål

Utbildningsnämnden har fastställt följande **övergripande effektmål** för att öka måluppfyllelsen:

- Större andel elever ska fullfölja sin gymnasieutbildning med godkända betyg.
- Alla elever som är i behov av stöd för att bli godkänd i en kurs eller särskilt stöd för att klara utbildningen ska erbjudas detta.
- Andel elever som går från ett Individuellt program till ett Nationellt program ska öka.
- Alla elever som är i behov av extra utmaningar ska erbjudas detta.
- Rekryteringsutbildningarna inom vuxenutbildningen ska öka
- Den grundläggande vuxenutbildningen ska tydligare kopplas mot arbetslivet

Dessa 6 effektmål är samma som formulerades för verksamhetsåret 2009. Utöver dessa effektmål finns i budgetdokumentet inte mindre än 27 mål angivna under huvudrubriken "MÅL 2010". För de olika verksamheterna – såsom **Nationellt och specialutformat program, Individuellt program** med flera samt olika politikområden såsom exempelvis **Trygghet, säkerhet och hälsa** respektive **Kultur** finns en struktur med Mål, Åtgärder och Uppföljning. Till detta kommer skrivningar i budgetdokumenten om "särskilda satsningar", "utvecklingsområden" som är snarlika målbeskrivningarna med sina åtgärder.

I budget för 2010 (s 3) framgår att fördelningen av Utbildningsnämndens internbudget ger skolorna samma förutsättningar som föregående år. Satsningar som kvarstår:

- Höjd elevpeng NV/SP/TE
- Malmö IdrottsAkademi (MIA)
- Ung i sommar
- Lokaler & fysiska förändringar
- Skolhälsovård
- IT-satsningar
- Modersmålsundervisning
- Vägledningsplattform vuxenutbildning
- Lärarlyftet
- Ekologisk skolmat
- Språksatsning inom gymnasieskolan
- Elevassistentpool
- Elevskrivbord

Den statliga satsningen på yrkesvux och gymnasial vuxenutbildning tillkommer, men tilldelningen är inte offentlig i nuläget.

Revisionskontoret menar att Kommunfullmäktiges angivna mål går att härleda vidare i Utbildningsnämndens budget för verksamhetsåret.

Några mål blir inte uppföljningsbara förrän man granskar åtgärder/aktiviteter. Exempel på sådan formulering är: "Malmöborna erbjuds en oberoende studie- och yrkesvägledning av hög kvalitet" (s 19) För flera mål/åtgärder anges att Utbildningsnämndens mål är en ökning eller minskning. Det saknas i budgetdokumentet från vilken nivå och till vilken realistisk nivå målet är satt. Exempel på detta är: "Andelen elever som blir godkända i Svenska/Svenska som andra språk ska öka" (s 16). Med en sådan skrivning blir det oklart till vilken nivå Utbildningsnämnden har lagt ribban.

Budgetdokumentet och efterföljande uppföljningsdokument (i DR1 och DR2) skulle vinna i tydlighet om antalet mål kunde begränsas, de mål som finns kvar görs tydligt mätbara och att textstycken som uttrycker "särskilda satsningar", "utvecklingsområden" och liknande blev integrerade under strukturen: Mål- Åtgärder - Uppföljning.

Revisionskontoret har inte – bland de då sammantaget 33 målen – funnit något uttryckligt mål om att minska elevfrånvaron eller avhopp från utbildningen. Detta kunde ha varit viktiga och tydliga delmål under Utbildningsnämndens effektmål:

"Större andel elever ska fullfölja sin gymnasieutbildning med godkända betyg."

Ovanstående är efter Revisionskontorets genomgång av "Utbildningsnämndens internbudget för 2010". Utöver detta dokument finns i andra dokument och i praktiken tydliga strategiska handlingslinjer och strategier. Revisionskontoret sammanfattar dessa till:

- **Spetsa utbildningarna!** Exempel på detta är kontakterna med universitet/högskola för att ge högpresterande elever möjlighet att läsa t o m på högskolenivå. Andra exempel är resorna för eleverna till utlandet också för yrkesinriktade program. Möjligheterna för eleverna att göra CAE (Cambridge Certificate in Advanced English) som ger eleverna språkbehörighet att läsa vid utländska universitet är ett annat exempel.
- **Säkra Gy11-reformen!** Exempel på detta har varit att IV-programmet i Malmö mycket tidigt har inriktats mot PRIV (Programinriktat Individuellt Val) och ligger mycket nära gymnasiereformens två av kommande fem introduktionsprogram. Ett exempel från i år är det organisationsförslag som lagts fram för Utbildningsnämnden (oktober 2010) Eftersom gymnasiereformen innebär att medieprogrammet försvinner i reformen måste nämnden tidigt ta ställning till hur detta avlöses. Inriktningen mot ett humanistiskt gymnasium (Latinskolan) är ett led i såväl att planera för gymnasiereformen som att profilera gymnasieskolorna.
- **Samarbeta externt!** Exempel på detta är "Fritt sök i Skåne", uppdrag från samtliga privatskolor i Malmö – utom Bladins – när det gäller intagningen till gymnasieskolorna i Malmö, samarbetet med Lunds kommun senast tydliggjort med Byggutbildning Syd och samarbete med olika näringslivsorganisationer och företag för att få en så god kontakt som möjligt med elevernas blivande arbetsgivare.

- **Samordna lokalerna!** Genom att samlokalisera ungdomsgymnasium, gymnasiesärskola, vuxengymnasium lokalmässigt sprids riskerna vid framförallt konjunkturförändringar, som kan påverka främst vuxenutbildningen. Ombyggnaderna, som ofta har varit nödvändiga av arbetsmiljöskäl, medför att skolorna måste hushålla med lokalresursen.
- **Säkerställ personalfrågorna!** Exempel på detta är att Utbildningsnämnden under en längre tid har arbetat för att gymnasieskolorna ska ha samordnande rektor och rektorer, som i sin tur inte ska ha fler lärare och elever utan att denne ska kunna utöva det pedagogiska ledarskapet. Utbildningsnämnden har också arbetat länge och målmedvetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet. Inför de stora omstruktureringar som bland annat konkurrensen om elever medför i kombination med gymnasiereformen så har Utbildningsförvaltningen avdelat en central resurs för att följa upp detta. Under en period förekom risk för övertalighet med närmare 60 resurser. Genom intensivt arbete av personalavdelningen och där gymnasieskolorna då har hjälpt varandra så har de negativa effekterna reducerats kraftigt. Slutligen bör omnämnas de möjligheter som har getts till kompetensutveckling genom Lärarlyftet.

3.1.2 Måluppföljning

Mål (KF:s huvudrubriker)	Uppföljning	Måluppfyllelse
Arbete och tillväxt	I Utbildningsnämndens Budget och DR 1/2010 Uppföljning anges när under året rapport sker.	I denna rapport behandlar Revisionskontoret Utbildningsnämndens detaljerade uppföljning och måluppfyllelse i kap 6, 12-14.
Barns och ungdomars livsvillkor		
Trygghet, delaktighet och demokrati		
Integration och minskade klyftor		
Ekologiskt hållbar stad		
Kultur och fritid		
Ett föredöme som arbetsgivare		

Utöver Utbildningsnämndens egna mål rapporterar Utbildningsnämnden **efter varje tertiäl till kommunstyrelsen** – i den *kommungemensamma avrapporteringen* till kommunfullmäktige – enligt det regelverk som gäller för den målavstämningen.

För huvuddelen av verksamhetsmålen sker uppföljning i *enheternas Kvalitetsredovisningar*. Dessa ska vara klara 1/10. Utbildningsnämnden har nu tidigarelagt sin egen - *Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning* – till januarimötet. En stor del av uppföljningen sker i denna. Vissa delar – såsom personalmål – sker uppföljningen i delårsrapporterna och årsanalys.

Utbildningsnämnden har i beslut angående *Kvalitetsplan (2002-11-04)* angivet principer, dokumentstruktur, uppföljning och utvärdering för hur det årliga arbetet med kvali-

tetsplan ska genomföras. Utöver det omfattande arbete som sker på enheterna och centralt på förvaltningen finns i den arbetsprocessen ett moment benämnt kvalitetsdialogen.

Kvalitetsdialogen innebär att en representant för Utbildningsnämndens förtroendevald (fadder för berörd skola) deltar i en kvalitetsdialog med skolans rektor. Vid mötet deltar utöver rektor representanter för skolans personal och elever. Från utbildningsförvaltningen deltar alltid utbildningsdirektören och en tjänsteman från utvecklingsavdelningen som biträder. Kvalitetsdialogen bygger på av enheten inlämnad kvalitetsredovisning för föregående läsår och ett skriftligt underlag med frågor som önskas besvarade vid kvalitetsdialogen. De skriftliga frågorna har en gemensam stomme som gäller ekonomi, betygsutfall för senast avslutat läsår, Skolverkets inspektion och åtgärder samt slutligen Likabehandlingsplanen. Utöver detta finns ett antal specifika frågor som gäller den berörda enheten där utbildningsförvaltningen – efter sin analys av inlämnat material och framtagna siffror – vill få kompletterande upplysningar.

Utbildningsnämnden (samtliga) får numera också en skriftlig *Rapport från kvalitetsdialoger* genomförda under hösten. Denna ger i starkt koncentrat varje enhets framgångar respektive förbättringsområden. Detta presenteras för nämnden i januari/februari i anslutning till att nämnden beslutar om kvalitetsredovisningen för nämnden.

Utbildningsnämnden (hela nämnden) får för verksamhetsåret följande *skriftliga redovisningar* (utöver delårsrapporterna):

Maj/juni	<i>Enkät år 2</i> med fokus på trivsel, trygghet och likabehandling, kunskaper och lärande samt elevinflytande.
Aug/sep	<i>Enkät</i> genomförd under våren i åk 1 (vartannat år) avseende <i>elevtrivsel/likabehandling</i> .
Nov	<i>Diagnosvärdena</i> avseende matematik, läs och skrivkunnighet respektive matematik. (Gemensamt test av alla i åk 1 som genomförs i början av terminen)
Jan	<i>Kvalitetsredovisning för hela Utbildningsnämndens verksamhet.</i>
Feb/ Mars	<i>Årsanalys.</i> <i>Rapport från kvalitetsdialoger</i> genomförda under hösten <i>Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.</i> Miljöredovisning. <i>Redovisning av intern revision</i> (en kollegial bedömning av de granskade enheternas samlade material)

Utöver dokumenten sker *muntliga föredragningar* för Utbildningsnämnden särskilt i anslutning till delårsrapporterna. Detta ska dokumenteras i nämndens protokoll.

Utöver kvalitetsredovisningen får nu hela Utbildningsnämnden det ovan nämnda skriftliga *Rapport från kvalitetsdialoger* genomförda under hösten.

Under 2009 presenterades en *utvärdering som gällde IV-eleverna* – hur de upplevde sin grundskoletid. Utvärderingen var initierad av Utbildningsnämnden men genomfördes av extern utvärderare knuten till Malmö högskola.

Utbildningsförvaltningen har, tillsammans med motsvarande enheter i Stockholm och Göteborg, genomfört 2009 en studie *"Effekter av vuxenutbildning"*. Förvaltningen har upplyst att detta har lett till följande åtgärder under 2010:

"--- Denna effektstudie, liksom andra uppföljningar som har gjorts tidigare, har använts som underlag för planering av de utbildningsinsatser som erbjuds. T ex vid planering av yrkesinriktad utbildning är det viktigt att se om insatserna leder till arbete. Kopplat till yrkesvux-satsningen planerar vi nu tillsammans med övriga kommuner inom SSSV, på initiativ från vuxenutbildningen i Malmö, en gemensam regional uppföljning. Eftersom vi gemensamt ska bidra till kompetensförsörjningen i regionen är det också angeläget att se effekterna av de utbildningsinsatser som görs i regionen.

Genom effektstudien har vi t ex också kunnat visa på vuxenutbildningens betydelse för möjligheterna att förstå samhällsinformation och delta i den demokratiska processen. Framför allt är betydelsen av vuxenutbildning, sett ur detta perspektiv, stor för studerande med annat modersmål än svenska. Att få detta dokumenterat har varit viktigt dels i relation till uppdragsgivare och samverkande parter, då vi har kunnat visa på utbildningens bidrag till integration, dels i relation till utbildningsanordnare, då vi har kunnat poängtera vikten av att undervisningen utformas så att den ger dessa önskvärda effekter och ger ökad beredskap för delaktighet i det svenska samhället. ---"

Revisionskontoret menar att vissa mål inte matchas mot rätt mätvärden i den tänkta uppföljningen. Tydligast exempel på detta är att målet under Kultur: "Andelen elever som deltar i olika former av kulturmöten och kulturarrangemang ökar." Detta mäts genom "Hur många elever som har deltagit i de olika aktiviteterna". Det är skillnad på andel av eleverna och antal elever.

Revisionskontoret har noterat att för huvuddelen av de 6 + 27 målen så sker uppföljningen först i Utbildningsnämndens Kvalitetsredovisning eller Årsanalys. Detta innebär att beträffande dessa sker ingen dokumenterad uppföljning för Utbildningsnämnden under året. Den äger rum i januari eller februari året efter verksamhetsåret.

Från och med 1 juli 2011 bortfaller statens krav på en separat Kvalitetsredovisning. Utbildningsnämnden ges då en större frihetsgrad att utforma när och hur nämnden redovisar mål och det systematiska kvalitetsarbetet. För 2010 konstaterar revisionskontoret att det – utöver specialrapporter under året - finns tre olika huvuddokument:

1. Kvalitetsredovisningen.
2. Nämndens egen årsanalys.
3. Årsanalys enligt kommunstyrelsens mall och direktiv.

Slutligen har revisionskontoret noterat som positivt att i Utbildningsnämndens internbudget med tillhörande mål för 2011 har mål och uppföljningen av dem strukturerats på ett tydligare sätt. Formellt sett är inte det materialet föremål för revisionens granskning av 2010 års verksamhet men indikerar ändå att ledningen för 2010 års verksamhet har gett sådana inriktningsbeslut att de punkter där revisionen har framfört kritik beaktas.

3.1.3 Måluppfyllelse

Enligt Årsanalys - enligt kommunstyrelsens direktiv (vilka inte ställer krav på en tydlig slutsats om nämnden menar sig ha nått målet eller ej) - så har Utbildningsnämnden angett följande för de mål, som primärt gäller utbildningsverksamheten:

Mål	Måluppfyllelse
Arbete och tillväxt	
De kommunala arbetsinsatserna ska vara individinriktade och leda till självförsörjning.	Rekryteringsutbildningar har genomförts inom bl a yrkesförare/buss, vård/omsorg och hotell/konferens. 136 personer har deltagit. 117 personer har fullföljt och av dessa har 84 % fått arbete.
Malmöborna ska erbjudas en oberoende studie- och yrkesvägledning av hög kvalitet.	Vägledningscentrum har omorganiserats i team som har olika ansvarsområden. Har bl a lett till en positiv kompetensöverföring mellan vägledarna. Samverkar med andra aktörer som också arbetar med insatser för dem som söker arbete/utbildning.
Vuxenutbildningen ökar flexibiliteten och tillgängligheten.	Har sett till att intagning sker kontinuerligt. Volymerna har kunnat ökas genom statliga satsningar.
Barn och ungdomars livsvillkor	
Elevernas måluppfyllelse ska öka	Andelen nybörjare (hösten 2006) som har fullföljt utbildningen inom fyra år har ökat (jämfört med 2005 års elever och mätningen 2009) I jämförelse med Stockholm och Göteborg ligger Malmö lägre. Om man exkluderar IV så kommer Malmö i nivå med dessa städer. Däremot har Malmö en lägre andel med fullföljd gymnasial utbildning.
Alla elever ska känna sig trygga och trivas i sin skola.	Andelen elever som känner sig trygga på raster och håltimmar har ökat markant. Samtidigt finns det 16 % av eleverna som uppger att de någon gång har varit utsatta för någon form av trakasserier. I denna del är målet inte nått.
Alla elever ska tycka att deras skola är bra	Det finns en stor variation mellan skolorna i hur man svarar på enkätfrågan om man tycker deras skola är bra eller mycket bra. Målet att alla elever ska tycka att deras skola är bra är inte helt uppnått, men resultatet är bättre än vid föregående mätning.

Mål	Måluppfyllelse
<i>IV-programmet:</i>	
Andelen elever som blir behöriga till nationellt program ska öka.	Andelen elever som blivit behöriga till nationellt program ökade med 7 procentenheter, från 19 % läsåret 2008/2009 till 26 % läsåret 2009/2010.
Alla elever ska erbjudas en utbildning som innehåller en skolförlagd verksamhet och/eller praktik.	Tydliga förbättringar men inte nått målet helt. (UN årsanalys 2010 s 14-15) Det kommunala uppföljningsansvaret behandlas utförligare i revisionskontorets årsrapport under avsnittet 11.3
Samtliga skolor ska utforma en struktur för PRIV.	PRIV (programinriktat IV) för elever som saknar behörighet i endast ett av de tre behörighetsgivande ämnena finns nu på alla skolor och nästan alla program. (UN årsanalys 2010 s 14)
Elever som inte uppnår behörighet till nationellt program ska erbjudas annan lämplig planering utifrån individens förutsättningar.	Skolorna har utformat olika insatser för att föra IV-eleverna vidare till nationellt program eller att eleverna skall fullfölja en treårig utbildning och ges möjlighet till anställning inom respektive bransch. (UN årsanalys 2010 s 14)
Elever som behöver extra utmaningar ska erbjudas detta.	Eleverna har fått utökade möjligheter till högre stegval inom framförallt matematik och språk. Yrkesförberedande program deltar i branschtävlingar och e med teoretiska erbjuder eleverna att delta i internationella tävlingar inom naturvetenskap och humaniora.
4 mål - internationalisering; Ökad satsning på internationell praktik.	Från UN årsanalys 2010 s 17 -19 (i koncentrat): Antalet elever i internationell praktik har minskat. (Köpenhamn ej medräknat)
Större andel elever uppnår minst level B i testet för Cambridge Certificate in Advanced English. (CAE)	Provresultaten i CAE sjönk mellan 2009 och 2010 för såväl godkänt som de högre betygsnivåerna.
EU:s medel för internationellt arbete utnyttjas i högre grad.	Generellt har nyttjandet av EU-medel inte ökat.
Samverkan mellan gymnasieskolor inom Malmö och i Öresundsregionen skall öka.	Fler elever läser danska. En tendens till fler studiebesök från Danmark. Samverkan i Öresundsregionen ökar långsamt.

Trygghet, delaktighet och demokrati	
Andelen elever som upplever att de kan påverka och ta ansvar ökar.	89 % av eleverna ansåg i attitydundersökningen i årskurs 2 våren 2009 att de lär sig ta ansvar för sina studier, vilket är en ökning med 15 procentenheter från föregående undersökning.
Andelen elever som upplever att de har inflytande över undervisningssituationen skall öka.	Eftersom det var första gången ett gemensamt frågeformulär har använts (lärare har tidigare haft egna) finns inte tidigare år med jämförbara siffror.
Kultur och fritid	
Alla ungdomar skall ha tillgång till meningsfull fritidssysselsättning.	Elevråden har initierat flera olika klubbar på skolorna. Ung i sommar kunde 2010 bereda fler ungdomar praktikplats under fyra sommarveckor än någonsin tidigare, se under avsnittet Praktikenheten. Revisionskontoret finner det oklart om "alla" har tillgång enligt målformuleringen.
Andelen elever som deltar i olika former av kulturmöten och kulturarrangemang ökar.	Det är en större andel elever och fler skolor än tidigare som har deltagit i olika former av kulturmöten och kulturarrangemang. Målet är således uppnått.

3.2 Revisionskontorets bedömning

Revisionskontoret iakttar särskilt när det gäller nämndernas mål, måluppföljning och måluppfyllelse:

- kopplingen till målen i Kommunfullmäktiges budget alternativt mål på regional eller nationell nivå
- målens tidsperiod
- uppföljningsbarhet
- realism/påverkbarhet
- andel av väsentliga mål som följs upp
- uppföljningsfrekvensen
- möjligheten att utläsa grad av måluppfyllelse
- antal/andel väsentliga mål med svag måluppfyllelse
- förbättringsåtgärder

Utbildningsnämndens **styrning avseende verksamhetsmålen** bedöms vara inte helt tillräcklig på grund av att flera mål bör göras tydligt mätbara och tidssatta. Textstycken i budgetdokumentet som uttrycker "särskilda satsningar", "utvecklingsområden" och liknande bör integreras under budgetdokumentets struktur: Mål- Åtgärder - Uppföljning. Det är positivt att målen följer kommunfullmäktiges mål och gällande nationella krav för verksamheten.

Revisionskontoret har inte – bland de då sammantaget 33 målen – funnit något uttryckligt mål om att minska elevfrånvaron eller avhopp från utbildningen. Detta kunde ha varit viktiga och tydliga delmål under Utbildningsnämndens effektmål:

Större andel elever ska fullfölja sin gymnasieutbildning med godkända betyg.

Revisionskontoret har också noterat som positivt de underliggande strategier som Revisionskontoret har sammanfattat till; Spetsa utbildningarna! Säkra Gy11-reformen! Samarbeta externt! Samordna lokalerna! Säkerställ personalfrågorna!

Beträffande Utbildningsnämndens **måluppföljning** finns många positiva inslag. Utbildningsnämnden bedriver genom sin förvaltning och i olika undergrupperingar inom nämnden ett omfattande arbete med kvalitetsfrågorna. Delar av kvalitetsuppföljningen – särskilt de kvalitetsdialoger som genomförs efter avlämnade kvalitetsredovisningar – har av revisionen framhållits som ett gott exempel – bland annat i vår granskningsrapport ”Kvalitetsredovisningar i grundskola och gymnasier”.

Revisionen har dock tidigare påpekat att Utbildningsnämndens samlade kvalitetsredovisning gärna får komma tidigare även om det inte finns någon bestämmelse om detta. Utbildningsnämnden fick till verksamhetsåret 2009 fram det dokumentet till januari-sammanträdet. Avsikten är att enheterna framöver ska ha sina kvalitetsredovisningar klara tidigare än 1/10. En del enheter höll inte den tidpunkten, vilket kan ha försvårat nämndens process.

En systematisk genomgång bör också ske av mål och uppföljningsmetod så att dessa matchas fullständigt. En större andel av de mål som har satts upp i budgeten bör också stämmas av i delårsrapporterna.

Utbildningsnämndens **måluppföljning** bedöms vara tillräcklig trots att det finns vissa förbättringsområden i framförallt kopplingen mellan internbudgeten och uppföljningsdokumenten.

När det gäller utbildningsnämndens **måluppfyllelse** konstaterar revisionskontoret att verksamheterna överlag har nått förbättringar när det gäller kunskapsmålen. Däremot har andelen som har nått högskolebehörighet minskat. En fortsatt stor uppmärksamhet måste dock ägnas de yrkesförberedande programmen och IV (dess avlösare i GY 2011)

Däremot har nämndens verksamheter inte har nått följande mål under 2010:

Trygg skolmiljö. 16 % av eleverna uppger sig någon gång ha blivit utsatt för kränkning. Nämnden skriver själv också att det är anmärkningsvärt att 35 % ansåg att de inte fick något stöd alls. Här gäller nolltolerans. Alla måste veta var de ska vända sig om de upplever sig kränkta. Utbildningsnämnden har själv observerat detta och satt in åtgärder.

Det kommunala uppföljningsansvaret. Utbildningsnämndens årsanalys anger att målgruppen är över 1 000 ungdomar, som är under 20 år och som uppfyller vissa villkor. Genom registerbearbetningar, olika utskick, telefonsamtal och hembesök har kontakt erhållits med 51 %. Detta är en fördubblad kontaktprocent jämfört med föregående år.

Men kommunens mål är 100 %. Utbildningsnämnden fortsätter sitt förstärkta arbete med att nå full visshet om ungdomarnas sysselsättning också under 2011. En litet utförligare skrivning finns i denna rapport under avsnitt 11.3.

Frånvaro – särskilt olovlig.

”Yrkesförberedande program” har sämst måluppfyllelse. Skola 24 är implementerat inom hela Utbildningsnämndens ansvarsområde och ger nu bättre underlag och möjligheter till åtgärder. Bellevue (IV) har ägnats särskild uppmärksamhet av nämnden i kvalitetsredovisningen.

4 Nämndens styrning och uppföljning - ekonomi

4.1 Ursprunglig driftbudget samt utfall föregående år

Tabell: Totala kostnader/intäkter, tkr

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Budget 2010
Verksamhetens intäkter	338 900	307 764	379 105	402 972
Verksamhetens kostnader *)	-1 301 600	-1 382 263	-1 485 720	-1 523 635
Finansiella intäkter/kostnader	Not 1	-1 733	-1 757	-1 795
Kommunbidrag	963 800	1 078 443	1 125 457	1 122 458
Resultat	1 000	2 201	2 881	0

Källa: Blankett till stadskontoret.

*) personalkostnader, övriga kostnader, avskrivningar.

Not 1: I utfall 2007 finns finansiella intäkter/kostnader redovisat under ”Verksamheten”

4.2 Nämndens reviderade och fördelade internbudget

Tabell: Budget, tkr

	Köp och försälj- ning av platser	Gymna- sieskola	Gymnasie- särskola	Vuxen- utbild- ning	Övrig verk- samhet	Gem ser- vice	Totalt
UtbN		885 246	57 126	111 517	30 256	37 860	1 122 005

Anmärkning: Bindande ramar är endast siffror i fetstil. Skillnaden i kommunbidrag mellan denna tabell och ovanstående beror på att i denna tabell är beaktat KS direktiv om att beakta en minskning av kommunbidraget med 1 %.

Köp och försäljning av platser hanteras inom respektive skolform.

4.3 Investeringsbudget samt utfall föregående år

Tabell: Investeringsram och utfall, tkr

Ram respektive utfall/år	2007	2008	2009	2010
Ram	18 500	16 000	16 000	16 000
Utfall	15 900	15 241	15 745	15 575

Källa: Blankett till stadskontoret. Beträffande 2010: RD rapp 6040 Balansrapport.

Investeringsmedlen under året avses bli använda för följande objekt och åtgärder:

Enhet	Typ av åtgärd	Tkr	Utfall
Div enheter, Trygg & säker skola	Inventarier och utrustning	1 000	0
Div enheter, Övrigt	Inventarier och utrustning	1 900	602
Kv Margareta (Frans Suell & Jörgen Koch)		700	5 076
Malmö Latin		300	273
Malmö Borgarskola		700	805
Kvarteret Norsen 12 (Föreningsgatan 7 – Infotek, Vägledningscenter m m)		400	264
Kvarteret Grytan (Byggutb Syd m m Norra Sorgenfri gymnasium)		6 600	4 705
Kvarteret Rönnen	Idrottshall	400	275
Div enheter	Stadigvarande läromedel	4 000	3 575
Summa:		16 000	15 575

Per delårsrapport 2/2010 finns ingen redovisad uppgift för Utbildningsnämnden om utfallet eller prognos för helåret beträffande investeringarna. Utfallet (per siste aug) hämtat från ekonomisystemet. Huvuddelen gäller kv Grytan (Norra Sorgenfri gy)

4.4 Ekonomisk styrning

Budget är beslutad av Utbildningsnämnden 2009-12-11. Budget finns nedbruten på dels verksamheterna, dels enheterna.

Ur Utbildningsnämndens delårsrapport 2/2010 (s 2)

Av avgörande betydelse för bokslutsresultatet är periodiseringen av kommunbidraget. Detta har fördelats med 61,9% de två första tertialen och med 38,1% det tredje och sista tertialet. Periodiseringen har baserats på den beräknade intäkts- och kostnadsprofilen för år 2010.

Delårsrapporterna 1/2010 respektive 2/2010 innehåller några verbala redogörelser för förändringar av belopp. Sammantaget har tre siffror, som gäller kronor, redovisats för Utbildningsnämnden. Övrigt siffermaterial gäller volymer (antal elever eller motsvarande) samt nettokostnadsutveckling. Revisionskontoret har efterlyst några tabeller eller sammanställningar som skulle ha likhet med den mer detaljerade budgeten. Något sådant material – redovisat för nämnden - har inte presenterats. Däremot sker en muntlig

genomgång av verksamheten och det ekonomiska läget och efter genomgång ställer nämnden frågor.

Prognos för helåret. Saknas helt för investeringsramen i nämndsmaterialet men finns i ekonomisystemet. Delverksamheterna har, enligt förvaltningen, inte skyldighet att lämna prognos för helåret vid delårsrapporterna. Utbildningsnämnden har som helhet lämnat noll-resultat som prognos för helåret såväl efter DR1 som efter DR2.

Utbildningsnämnden behandlade delårsrapporten och till den knutet noll-resultat för helåret vid sitt möte i maj 2010. Därefter – i juni - har förvaltningen lämnat uppgifter, som fick extern spridning, om en prognos för helåret om minus 15 miljoner kronor. Detta avsåg att, om inga åtgärder vidtogs så skulle detta vara en möjlig prognos för verksamheten gymnasieskola. Det var inte en prognos för hela förvaltningen. Enligt uppgift ska detta prognosalternativ ha varit känt för förvaltningen i april-maj.

4.5 Resultaträkning

Resultaträkningen avser förvaltningens interna bokslut det vill säga såväl kommuninterna som externa transaktioner. Samtliga angivna belopp avser gällande siffror vid delårsrespektive årsbokslutstillfället.

Tabell: Resultaträkning, tkr

	Helårsbudget (per DR2)	Utfall	Helårsprognos (vid DR2)
Verksamhetens intäkter	404 157	485 694	435 000
Personalkostnader	-720 329	-743 180	-730 500
Övriga kostnader	-789 090	-846 694	-810 000
Verksamhetens kostnader	-1 509 419	-1 589 874	-1 540 500
Avskrivningar	-15 401	-14 580	-14 950
Verksamhetens netto-kostnader	-1 120 663	-1 118 760	--1 120 450
Kommunbidrag	1 122 458	1 122 005	1 122 458
Finansiella intäkter	0	115	0
Finansiella kostnader	-1 795	-1 994	-2 008
Resultat före extraordinära poster	0	1 365	0
Extraordinära kostnader/intäkter	0	0	0
Årets resultat	0	1 365	0

4.6 Fördelat resultat

Tabell: Verksamheternas ekonomi, tkr

	Gymnasie- skola	Gymnasie- särskola	Vuxenut- bildning	Övriga verksam- heter	Gem service	Totalt
Kommunbidrag helår (efter UP2)	885 246	57 126	111 517	30 256	37 860	1 122 005
Utfall perioden	-3 382	-4 439	13 343	877	-5 033	1 365
Prognos helår (efter DR 2)	1 000	0	0	0	0	1 000

I Övrig verksamhet ingår: Pedagogiska centralen, Högskola, Arbetsmarknadsåtgärder, Etniska relationer, Uppdragsutbildning, nämnd.

I Gem service: Gemensam verksamhet som fördelas.

Någon prognos för helår och delverksamheter lämnas ej vid DR1-2010 och inte heller per DR2-2010 enligt Utbildningsförvaltningen.

4.6.1 Nämndens kommentar

(Lämnat per DR1/2010): De förändrade ekonomiska villkoren har inneburit en minskning av kommunbidraget med 32 mnkr. En fortsatt ökning av antalet malmöungdomar i fristående gymnasieskolor samtidigt som demografin visar ett minskat elevunderlag i de åldrar som ska påbörja sin gymnasieutbildning ställer krav på anpassningar inom den kommunala gymnasieskolan i Malmö.

Helårsprognosen visar ett nollresultat.

Helårsprognosen är osäker på grund av följande faktorer:

- Omställningsbehov – förvaltningen har i nuläget en betydande övertalighet, men det intensiva arbetet med olika åtgärder förväntas minska omfattningen. Förvaltningens ekonomiska resultat för år 2010 är helt beroende av den övertalighet som kvarstår hösten år 2010.
- Enheternas möjligheter till anpassning efter elevernas sökande.

Nämndens kommentar per DR2/2010:

De förändrade ekonomiska villkoren har inneburit en minskning av kommunbidraget med 32 mnkr. Ett omfattande arbete med olika anpassningar har pågått en längre tid. Då de demografiska förutsättningarna för gymnasieskolan visar på färre elever i gymnasieåldrarna kommande år krävs omställning i förhållande till behov. Även vuxenutbildningen har genomgått förändringar under senare år då bl. a de ekonomiska förutsättningarna förändrats.

Utifrån de rådande ekonomiska förutsättningarna och de demografiska förändringarna har omställningsbehovet varit rekordstort. Behovet av omställning har omfattats av 75 anställda. Arbetet med omställning har gått exceptionellt bra och vid augustis utgång var omställningsbehovet nere på 2 befattningar (komprimerad heltid).

Övriga skrivningar i delårsrapporterna gäller volymförändringar och redogörelser för olika aktiviteter som kan påverka ekonomin.

I **årsanalysen** anger nämnden som orsaker till årets ekonomiska resultat, vilket ligger mycket nära avlämnad prognos för helåret efter DR2/2010 följande:

- Intäkterna har ökat beroende på ökat statsbidrag bl a till yrkesvux, ungdomssatsningen i Malmö stad och intäkter från Migrationsverket.
- Ökningen av personalkostnader beror på ökade uppdrag inom vuxenutbildningen samt ungdomssatsningen. Kostnader för omstrukturering har också ökat.

4.6.2 Revisionskontorets iakttagelser

Utbildningsnämnden har när det gäller utgångspunkten för ekonomistyrningen - nämligen budgeten - fastställt en detaljerad budget fördelad på verksamheter. I budgeten finns dessutom en nedbrytning per skola. För att få en god träffsäkerhet i utfall under verksamhetsåret har intäkter och kostnader periodiserats i så stor utsträckning som möjligt efter verkligheten (inte bara i tolftedelar)

Utbildningsnämnden får däremot under året ett synnerligen knapphändigt dokumenterade uppgifter avseende det ekonomiska utfallet efter de båda tertialen och därvid lämnade prognoser för helåret. Det saknas siffror såväl för hela Utbildningsnämnden som för de olika delverksamheterna (gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, övrig utbildning och eventuell gemensam administration)

Revisionskontoret jämför detta med dels stadsdelsfullmäktige, som är ålagda att redovisa på ett standardiserat sätt, dels Servicenämnden. Den senare redovisar för sina affärsområden på ett betydligt utförligare sätt. Detta trots att den nämnden i sin helhet är konkurrensutsatt. Med hänsyn till demokratiska värden – d v s att allmänhet ska kunna få en insyn i kommunal verksamhet som omsätter 1,5 miljard kronor så måste nämnden kräva en bättre dokumentation och specifikation av lämnade siffror. Utbildningsnämndens interna kontroll av ekonomin försvåras också med ett så magert siffermaterial.

Revisionskontoret konstaterar dock att Utbildningsförvaltningen har god ordning och reda på ekonomin. Det har varit fullt möjligt för Revisionskontoret att hämta uppgifter ur ekonomisystemet och den vägen få en uppfattning om hur de olika delarna i hur Utbildningsnämndens uppdrag har utvecklats. På de punkter där Revisionskontoret har haft följdfrågor så har Utbildningsförvaltningen alltid kunnat lämna snabba svar, som också har varit möjliga att kontrollera mot data i ekonomisystemet.

Revisionskontoret har i första hand kontrollerat hur beräkningarna av helårsprognos för personalkostnaderna har byggts upp. Utbildningsförvaltningen har uppgett att det har pågått ett intensivt arbete för att få ner personalkostnaderna. I inledningen av omställ-

ningsarbetet fanns ett 60-tal på övertalighetslista. Efterhand har antalet kommit ner till ett 20-tal. Bl a har S:t Petri gjort nyanställningar bland dem på omställningslista, visstidsanställd personal har avslutats. Utan det aktiva arbetet med personalkostnaderna skulle nollprognosen ha kunnat ifrågasättas.

Revisionskontoret har vidare noterat att under 2010 finns t o m dubbla lokalkostnader på sina håll eftersom ombyggnader pågår. Verksamheten måste betala för provisoriska lokaler medan ombyggnaden pågår – t ex ombyggnaden i kv Margareta för restaurangskolan. Under 2011 lämnar Utbildningsförvaltningen definitivt vissa lokaler – t ex Parkskolan.

Revisionskontoret konstaterar att Utbildningsnämnden återigen har lyckats förutse årets resultat väldigt väl i samband med prognoserna. Avvikelse i delar – t ex köp av tjänster matchas av motsvarande intäkter. Sannolikt är prognosförmågan kopplad till ett mycket noggrant budgetarbete i grunden och därefter kontinuerlig uppföljning på enheterna.

4.7 Balansräkning

Balansposternas redovisade värden avser externredovisningen. Poster som avser kommuninterna fordringar/skulder redovisas inte. Kommentarer till balansposterna avges endast i de fall avvikelser och/eller felaktigheter finns i sättet att redovisa i förhållande till god redovisningssed. Anläggningstillgångar kommenteras emellertid alltid.

4.7.1 Maskiner och inventarier

Utfall (tkr)/år	2007	2008	2009	2010
	41 530	42 597	44 125	45 121

Frågan är om allt som finns upptaget bland anläggningstillgångarna finns kvar och har minst det bokförda värdet för nämnden. Om ingen fysisk inventering och kontroll mot anläggningsregistret sker så innebär det att någon säker uppgift går då inte att få fram om *existens*.

Utbildningsförvaltningen har under några år inventerat och uppdaterat en inventarieförteckning. I slutet av 2009 var förvaltningen i stort sett klar med sin inventering. Det bör noteras att anläggningstillgångar och vad som finns i inventarieförteckning är två olika saker. Arbetet med inventeringen bidrar dock till att styrka att det upptagna på balansräkningen finns kvar. Utbildningsförvaltningens inventering under 2010 ägde rum i oktober månad. Det finns en liten nedskrivning som hänför sig till flyttet från Mölledalskolan.

Årets investeringar uppgick till 15 575 tkr. De största enskilda objekten var Frans Suell & Jörgen Kock gymnasium med 5 076 tkr och Norra Sorgenfri gymnasium med 4 705 tkr. Revisionskontoret genomför stickprov beträffande de nya anläggningstillgångar som tillkommer under året. På urvalet finns inga anmärkningar beträffande *klassificering* eller vald *avskrivningstid*.

Om det finns poster som kostnadsförs istället för att aktiveras så innebär detta att anläggningstillgångarna inte är *fullständigt* redovisade. Revisionskontoret har också utfört en kontroll av ett ganska stort antal driftskonton för att granska gränsdragningen mellan driftfört och klassat som investering. Revisionskontoret fann vid sin stickprovstagning att nedanstående borde ha förts som investering. Utbildningsförvaltningen menar att objektet inte har stadigvarande värde över tre år.

Plats	Objekt	Belopp	Motiv
PAG	En crosstrainer. Utrustning i gym.	90 000	Utbyte av inventarier ger inte grund för driftföring om det enskilda objektets värde överstiger ett basbelopp.

I detta sammanhang har revisionskontoret noterat en stor mängd IT-relaterade objekt som har driftförts. Beträffande dessa för revisionskontoret följande resonemang:

Malmö stad har en gemensam ekonomihandbok, som finns tillgänglig i stadens intranät. I handboken har avsnittet under korttidsinventarier uppdaterats juli 2010. Vidare har Malmö stad genom stadskontoret meddelat att elevdatorer, som eleverna får ta med sig hem ska kostnadsföras. Sammantaget innebär dessa regelförändringar inom Malmö stad att i praktiken kan inköp för 100 000-tals kronor kostnadsföras bara man kan hänföra inköpen till olika kostnadsställen eller till och med enheter under dem. Revisionskontoret har noterat att det finns en varierande praxis mellan förvaltningarna.

Med tanke på att persondatorer numera, genom samordnade inköp, understiger ett styckepris om 5 000 kronor, datorernas ekonomiska livslängd ofta understiger tre år samt de betydande administrativa kostnader som finns med att aktivera dessa objekt torde den bästa hanteringen vara att kostnadsföra detta. Detta alldeles oavsett om persondatorerna kan hänföras till ett visst antal kostnadsställen eller hanteras samlat. I bedömningen ligger att för Malmö stad kan persondatorer samlat uppgå till 10 000-tals objekt. Formellt ställs krav – enligt god redovisningssed – att objekt i anläggningsregister ska kunna identifieras och verifierat finnas kvar.

Revisionskontoret finner sammanfattningsvis att de omfattande inköp som nämnden har kostnadsfört kan vara förenligt med de anvisningar som utfärdats inom Malmö stad.

4.7.2 Kundfordringar - externa

Utfall (tkr)/år	2007	2008	2009	2010
		1 989	5 878	2 851

Inlämnad åldersanalys per 2010-12-31 visar att ytterst få av de externa fordringarna varit obetalda längre än 1 månad. I bokslutsunderlaget finns också angivet grunden för ombokat som osäker fordran. Det utgående värdet bedöms som korrekt.

Anledningen till det stora värdet 2009 var:

- Gymnasiemässan i november, där den totala kostnaden ska faktureras ut till respektive och därför måste få alla externa underlag innan fakturering kan ske.

- Uppdragsutbildning, som ägde rum sent, kan inte faktureras innan de är genomförda. Vuxenutbildningar, med sena kursstarter, har inte kunnat faktureras tidigare.

4.7.3 Kortfristiga fordringar

Om periodisering av fakturor inte sköts noggrant finns det en risk att kostnader förs på fel år. Fakturor som avser prestationer kommande år, ska enligt god redovisningssed, föras på ett balanskonto "Förutbetalda kostnader". Exempel på detta är hyresavier, som oftast har förfall den sista bankdagen före kvartalsskifte. Revisionskontorets upptäckte vid sin stickprovsgranskning en felaktig periodisering:

Plats	Avser	Belopp	Motiv
MB	Förhandsbetalning av examinationsavgifter för International Baccelerate i maj 2011.	330 000	Prestationen utförs av leverantören kommande år (maj 2011). Skolans (elevernas) förberedelser under 2010 saknar relevans i bedömningen.

4.7.4 Kortfristiga skulder

Revisionskontoret gjorde en bedömning av risk och väsentlighet inför granskningen av bokslutet för 2010. Med hänsyn till utbytet av stadens lönesystem så fanns det en förhöjd risk för felaktigheter i **lönerelaterade bokningar**. Kommunstyrelsen har också utfärdat direktiv till samtliga nämnder om att ta med det nya lönesystemet i sina interna kontrollplaner för 2011.

I bokslutet för 2010 är det framförallt timanställdas löner för december 2010 som har föranlett stora bekymmer. Dessa medarbetares tidrapporter skulle ha inrapporterats manuellt men kapaciteten för detta räckte inte till. Det har också varit generella bekymmer inom Malmö stad med att få tillförlitliga värden på semester- och kompsaldon.

Revisionskontoret har i första hand frågat ekonomerna vid utbildningsförvaltningen centralt vad de har gjort för att i rimlig utsträckning kontrollera värdena i dessa utgående balanser. Förvaltningen uppger att semesterlöneskulden har gjort en del av den ökade kostnaden. Ett facit lär finnas först till delårsrapport 1/2011. Förvaltningen har konstaterat att scheman ligger fel vilket gör att semesterdagarna blir fel. Timanställda har missats. Förvaltningen bedömer att man nog har varit lite försiktiga när det gäller semesterlöneskuld. Utöver detta så vet man att Travel inte har fungerat. Den modulen hanterar reseräkningar.

Revisionskontoret konstaterar att i rådande situation, där Malmö stad också centralt medger att överlämnade värden för bokslutet kan vara fel, så måste man göra rimlighetsbedömningar. På företett underlag kan revisionskontoret inte finna något annat säkrare värde. Revisionskontoret har inte fått någon indikation på att senare lönekörningar skulle ge underlag för att balanserat vid årsskiftet skulle ha åsatts annat värde. Påpekandena ovan innebär ändå att balanserat värde ska kunna accepteras av revisionen i 2010 års bokslut.

Revisionskontoret har, under några år, lagt särskild vikt vid att regelverket för redovisning av **projekt** tillämpas korrekt. För att få lov att aktivera projekt (underlåta att föra direkt mot resultatet, vilket är huvudregeln) gäller att samtliga dessa villkor ska vara uppfyllda:

- Projektet ska ha en extern motpart (organisationsnummer skiljt från Malmö stad)
- Projektet ska ha en bestämd sluttidpunkt (får inte ständigt "rullas vidare")
- Projektet ska vara klart urskiljbart i redovisningen.

Under tidigare bokslut har det inte varit möjligt för revisionskontoret att granska denna post i tillräcklig utsträckning. Under 2010 utförde revisionskontoret bland annat därför en s k löpande granskning avseende driftsprojekt. Denna har sedan fullföljts i årets bokslutskontroll. Resultatet var utan anmärkning avseende rutinerna. Se i denna rapport avsnitt 8.2.

Sammanställningar, projektpärmar och genomförda stickprov styrker sammantaget värdet av posten. Möjligtvis kan något projekt (bidrag från USA för viss internationell verksamhet) komma att betraktas mer som driftbidrag än självständigt projekt men en sådan slutsats drar revisionskontoret inte för balanserat 2010. Revisionskontoret noterar också att för externa projekt som "transporteras" genom annan förvaltning i Malmö stad (de s k "växlingskontoren") finns en risk för dubbel skuld/fordransföring eftersom kommunen inte har enhetliga projektnummer för gemensamma extern projekt.

Under 2010 utförde revisionskontoret en s k löpande granskning avseende **utbetalningar till fristående gymnasieskolor**. Detta motiveras med att Utbildningsförvaltningen har fått en allt större volym av dessa utbetalningar. Eftersom det också är en utbetalningsgrundande rutin var det också av vikt att granska detta. Resultatet var utan anmärkning. Se i denna rapport avsnitt 8.1

4.8 Revisionskontorets bedömning

Nämndens ekonomiska styrning bedöms vara tillräcklig. Detta motiveras med att nämnden har antagit en detaljerad budget för året vilken följs upp av förvaltningen. Däremot påpekar vi att det hade varit önskvärt att nämnden dokumenterat följer upp delverksamheternas ekonomiska utfall och prognos för helåret.

Resultaträkningen ska ge en rättvisande bild av nämndens resultat. Nämndens resultaträkning har granskats och bedömts. Granskningen föranleder ett påpekande om en felperiodisering som sänker resultatet med 330 000 kronor.

Balansräkningen ska ge en rättvisande bild av nämndens förmögenhetsställning. Värderingen av tillgångar och skulder ska ske efter lagstiftning och vedertagna normer inom Malmö stad såsom kommunstyrelsen föreskriver genom stadskontoret. Nämndens balansräkning har granskats och bedömts. Granskningen föranleder följande påpekanden: Driftsfört innebär att anläggningstillgångarna har fått ett lägre värde med 90 000 kronor. Felperiodiserat innebär att kortfristiga fordringar har fått ett lägre värde med 330 000 kronor.

5 Personal

5.1 Nyckeltal

Tabell: Personalstatistik

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal anställda omräknade till heltid (1)	1 631	1 616	1 618	1 625
Kvinnor, andel i % (2)	61	62	62	62
Personal med utländsk bakgrund, andel i % (3)	18,3	17,7	18,4	19,8
Total sjukfrånvaro i % (4)	4,8	4,3	3,6	2,5

Källor: 1) Stadskontoret HR strategiska avdelningen, endast utfall december respektive år. Inklusivt timavlönade.

2) Personalsystem statistik Komin. Endast månadsanställda.

3) Stadskontoret HR strategiska avdelningen. Bearbetad av SCB. Endast månadsanställda.

4) Personalsystem statistik Komin. Sjukfrånvaro 2010. Endast månadsanställda.

P g a övergång till nytt personaladministrativt system – HRUT – har Revisionskontoret hämtat vissa av siffrorna med hjälp från Stadskontorets HR-avdelning.

5.2 Personalpolitiska frågor

Utbildningsnämnden fastställde jämställdhetsplan (2010-03-01) för 2010. I denna finns statistiskt bakgrundsmaterial, koppling till lagar och andra styrdokument, mål och handlingsplan för året samt hur arbetet ska följas upp och ansvaret för detta. I dokumentet finns också olika checklistor. Ett exempel ur checklistan för ledare som gäller rekrytering:

Jag har vid rekrytering av nya medarbetare beaktat könsfördelningen och aktivt i annonsering, kompetensbedömning, intervjuer samt beslut gjort vad jag kan för att åtgärda ev. ojämn könsfördelning inom olika yrkeskategorier på arbetsplatsen. Åtgärder och resultat:

Rent faktiskt har andelen med utländsk bakgrund ökat efter år 2008. Frågan är hur mycket som är slump och vad som beror på systematiskt arbete.

För jämställdhetsfrågor finns ett krav på nämndens plan. Beträffande *mångfaldsfrågor* finns det inte samma krav att utbildningsnämnden/förvaltningen, ska ta fram någon utöver den som gäller för hela Malmö stad. Det finns uppgifter i stadens intranät under Utbildningsförvaltningen under rubriken Jämställdhet och mångfald om genomförda aktiviteter. Ett exempel är från Helenholms gymnasium "Hey Mannen"

Beträffande mångfaldsfrågor finns i Malmö stad tydliga "bör-krav" på aktiviteter. Malmö stad vill som arbetsgivare öka kompetensen kring mångfalds- och jämställdhetsfrågorna så att de är integrerade i allt arbete. Exempel finns i "Personalpolicy och värdegrund" där det anges att chefer har ett ansvar för jämställdhet och ökad mångfald i sin

verksamhet. Stadskontoret har 2009-12-21 tagit fram ett förslag till "Malmö stads indikatorer för integration och ökad mångfald". I detta dokument finns distinktionen mellan att personalen eftersträvas ha en viss sammansättning respektive att denna förutsätts utveckla sin språkliga och interkulturella kompetens.

Skolinspektionen gjorde en granskning "Utbildning för nyanlända elever" (2009-09-25) vid Frans Suell & Jörgen Koch-gymnasiet, Malmö Borgarskola samt Pauli gymnasium i Malmö. Nyanlända elever definieras av Skolinspektionen: "som elever som inte har svenska som modersmål och inte heller behärskar det svenska språket och som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid i grundskolan, gymnasieskolan eller motsvarande skolformer." I sin sammanfattning skriver Skolinspektionen bl a: "--- Skolinspektionen bedömer att Malmö kommun brister i att stegvis och under längre tid kartlägga elevernas kunskaper och förmågor. Vidare begränsas de nyanlända elevernas möjlighet av att få visa sina kunskaper. Kommunen gör inte heller i tillräcklig utsträckning individuella bedömningar kring hur utbildningen ska utformas för de nyanlända eleverna. Utbildningen för nyanlända begränsas vidare genom att eleverna inte alltid erbjuds modersmålsundervisning, samt av bristande kvalitet på den studiehandledning på modersmålet som ges. Arbetet med nyanlända elever följs heller inte upp i tillräcklig utsträckning vid skolorna. ---"

Utbildningsnämnden redogör i sin delårsrapport 2 (sidan 1) för omställningsarbetena: "--- Utifrån de rådande ekonomiska förutsättningarna och de demografiska förändringarna har omställningsbehovet varit rekordstort. Behovet av omställning har omfattats av 75 anställda. Arbetet med omställning har gått exceptionellt bra och vid augustis utgång var omställningsbehovet nere på 2 befattningar (komprimerad heltid). Lösningen på det stora omställningsbehovet har varit avslut av visstidsanställda, omplaceringar inom och utom organisationen och avslut av tillsvidareanställningar genom avgångsvederlag, särskild ålderspension och outplacementlösningar.---"

Avgångsvederlag har haft följande utveckling: 2,3 miljoner (2008), 2,4 miljoner (2009) och för 2010 uppgått till drygt 5,8 miljoner kronor.

Arbetsmiljöfrågorna har en tydlig och framskjuten plats inom Utbildningsnämnden. På förvaltningens intranät finns en omfattande Arbetsmiljöhandbok (2009) som innehåller anvisningar för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett flertal gymnasieskolor har varit föremål för eller håller på att byggas om bland annat beroende på bristfällig ventilation. I år uppmärksammades Utbildningsförvaltningen positivt i en tidning på nationell nivå för sitt systematiska arbetsmiljöarbete.

Medarbetarsamtal har – enligt förvaltningsledningen – hållits med 95 % av personalen under 2009. I 2008 års medarbetarenkät svarade 71 % av personalen. I den medarbetarenkäten uppgav 80 % av personalen i Malmö stad att de hade haft medarbetarsamtal.

5.2.1 Revisionskontorets iakttagelser

Revisionskontoret konstaterar ånyo att Utbildningsnämndens åtgärder inom personalområdet inte är helt tillräckliga eftersom arbetet med att få ökad mångfald eller kompetens i mångfaldsfrågor har fått så lite fokus. Omställningsarbetet har dock skötts väl.

6 Intern kontroll

6.1 Nämndens interna kontrollplan

Utbildningsnämnden beslutade om intern kontrollplan för 2010 vid sitt sammanträde 2010-03-01 i anslutning till avrapportering av utfallet av 2009 års interna kontroll. I avsnittet ”redogörelse för de valda internkontrollmålen” framgår att två är enligt kom-mungemensamt direktiv, sju återkommer i årets plan eftersom brister fanns föregående år. Någon egentlig riskanalys förekommer inte. I planen anges ”risken” för ett flertal moment som måttlig men tas ändå med i årets intern kontrollplan.

Årets interna kontroll plan omfattar 12 punkter. Två av dem gäller verksamhetsinriktade kontroller; Det kommunala uppföljningsansvaret (för elever 16-19 år) respektive att Barnkonventionen beaktas i ärenden och beslut. Övriga kontrollmoment gäller ekonomi eller administrativa rutiner. Möjligtvis kan Barnkonventionen också hänföras till admi-nistrativ rutin eftersom det gäller att säkerställa rutiner för efterlevnad. Beträffande in-tern-kontrollmomentet att kontrollera bisysslor så är angivet (att informera personalen) en aktivitet för att nå målet – inte en intern kontroll åtgärd.

För fem av intern kontrollmomenten anges att de ska följas upp löpande, för en kvar-talsvis, för återstående sex att de ska följas upp halvårsvis. All rapportering ska ske till ekonomichef eller förvaltningschef med undantag för bisysslekontrollen som ska avrap-porteras till personalchef.

Utbildningsnämnden har inte infört något krav på återrapportering till nämnden under året.

6.2 Nämndens genomförande av den interna kontrollplanen

Någon återrapportering till Utbildningsnämnden har inte skett per september 2010.

Enligt den interna kontrollplanen ska vissa kontrollmoment vara genomförda per ovan-stående tidpunkt men rapporteras inom förvaltningen. Läget beträffande dessa är följjan-de: Intern kontroller inom ekonomi har dokumenterat genomförts fortlöpande under året. Beträffande övriga intern kontroller har revisionskontoret inte fått del av någon dokumentation som styrker att dessa moment har ägt rum fortlöpande under året.

6.3 Ifacts – kontroll över IT-resurser

Malmö stad har ett IT-system för registrering och riskklassificering - Ifacts. Malmö stad har också förelagt förvaltningarna sedan över ett år att utföra sin inventering, klassifice-ring och riskklassning av sina system.

Revisionskontoret har under flera års tid kontrollerat om antalet system som har registrerats i Ifacts (ett IT-system för att registrera och riskhantera IT-system) kan vara fullständigt. Det är bland annat av stor vikt att klargöra ansvar för de olika passage- och larmsystem som kan finnas och där nämnden ansvarar. Om system för tillträdesskydd inte hanteras rätt så finns risk för att tillträdesskyddet kan kringgå. Oriktigt hanterat kan risk också finnas för brott mot integritetsskyddande lagstiftning – framförallt vid kameraövervakning. Självklart gäller detta i än högre utsträckning ifall ”elevstödande” personal väljer att dokumentera i annat system än PMO (Profdoc medical office) där systemansvaret ligger på Kommunstyrelsen/Stadskontoret.

Revisionskontoret har per 2011-03-03 kontrollerat i Ifacts aktuella status för nämnden. Där finns nu 48 system förtecknade. Systemet ger, med tre undantag, ”grön flagg” för förtecknade system.

Av en bild ”Organisationsstatus” framgick att förvaltningen hade som överordnat begrepp namnen på respektive gymnasium. Den helt nya gymnasieskolan Norra Sorgenfri gymnasium var inte förtecknad men däremot Mölledals gymnasium, som nu är utrymt. Parkskolan fanns inte med trots att verksamhet finns kvar ännu en tid. Revisionskontoret rekommenderade att alla gymnasier i Ifacts får ett prefix - t ex UN. Detta enligt samma mönster som Stadskontoret har för sina system (STK och därefter berörd avdelning) Detta har Utbildningsförvaltningen nu genomfört.

Beträffande vissa enheter bör en extra genomgång ske. Det gäller exempelvis Malmö borgarskola, Malmö idrottsgymnasium och Uppdrag Malmö. Samma genomgång bör också göras för vissa enheter som är externt lokaliserade även om de är tydligt organisatoriskt knutna till en bestämd gymnasieskola - såsom Malmö latinskola förstärkt program, delar av gymnasiesärskolan samt Malmö naturbruks gymnasium. Erfarenheten visar nämligen att när inventeringen väl kommer igång så finns det ofta några passer-, larm- eller bevakningssystem som ska medtas i inventeringen. Utbildningsförvaltningens IT-samordnare avser att göra detta under hösten.

Revisionskontoret har tidigare år konstaterat att Utbildningsförvaltningen har legat väl framme med inventering och riskbedömning av sina IT-resurser. Detta intryck består även om aktualiteten släpade efter något i samband med ianspråktagande av nya gymnasielokaler. Samtliga påpekanden har åtgärdats av förvaltningen under hösten 2010.

6.4 Revisionskontorets bedömning

Den interna kontrollen innebär att man kontrollerar dels att lagar, regler, policier, ekonomistyrprinciper m m tillämpas enligt givna föreskrifter, dels att uppföljning av samtliga mål – ekonomi, prestation och kvalitet – genomförs. Utformningen av organisations- och rutinbeskrivningar bör också betraktas som en del av den interna kontrollen. Ur ”Intern kontroll - En del av verksamhets- och ekonomistyrningen”, Öhrlings Price-WaterhouseCoopers 2005.

Internkontroll är inte revision utan en del av Malmö stads styrsystem. Kontrollen ska utföras av den egna organisationen. Den interna kontrollen ska alltså vara en integrerad

del i de olika verksamhets- och ekonomiska processerna. I en god internkontroll ingår bland annat att säkra rutiner och ha kontroll på övergripande styrsystem. Internkontrollen ska enligt Malmö stads internkontrollreglemente kompletteras med specifika och fristående internkontrollaktiviteter. Dessa fristående kontrollaktiviteter är de som ska dokumenteras i internkontrollplanen.

Hur vet då nämnden att det – för nämnden väsentliga – är under god kontroll? Det kan finnas verksamhetssystem, rutiner och processer som uppfyller alla krav på rimlig kontroll. Genom att dokumentera sina bedömningar kan nämnden komma en bra bit på vägen med en logisk och dokumenterad kedja som stärker ledningens styrförmåga. Revisionskontoret vill här peka på dels Kommunstyrelsen, dels SDF Rosengård som, på lite olika sätt, kan vara goda exempel inom Malmö stad.

Utbildningsnämnden tillhör – tyvärr – de nämnder som inte för ett dokumenterat resonemang om risk- och väsentlighet inför de olika kontrollåtgärder som ska genomföras under året. Här har nämnden dock tagit initiativ som syns i 2011 års internkontrollplan. Det räcker inte med att konstatera att årets senaste interna kontroll pekar på ett behov att fortsätta med samma kontroller.

Revisionskontoret har gjort en självständig risk/väsentlighetsbedömning för Utbildningsnämndens verksamhet. Detta som ett led i revisionskontorets arbete med att ta fram ett underlag för nästa års revisionsplan. I anslutning till detta har revisionskontoret också gjort intervjuer och granskat rutiner med mera som kan ge stöd i bedömningen hur god *den interna kontrollmiljön* är. Revisionskontorets båda löpande granskningar kan också ses som tester av förvaltningens interna kontrollmiljö (se avsnitt 8). När det gäller genomgång av att interna rutiner är dokumenterade och aktuella så hänvisar Utbildningsförvaltningen framförallt till tre tunga rutiner; Kvalitetsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet och ekonomiredovisningen.

Utbildningsnämnden får inte heller *en regelbunden återrapportering under verksamhetsåret* av genomförda som uppskjutna kontrollåtgärder enligt den interna kontrollplanen. En sådan återrapportering under verksamhetsåret är också ägnat att stärka nämndens styr- och kontrollförmåga.

Däremot när det gäller Ifacts så ligger Utbildningsnämnden i framkant i Malmö stad.

Utbildningsnämnden saknar alltså en dokumenterad riskanalys, som kan kopplas till internkontrollplanen. Här har nämnden dock tagit initiativ som syns i 2011 års internkontrollplan. Vissa moment i internkontrollplanen återkommer år efter år. Om systematiska fel upptäcks i en rutin bör en mer genomgripande genomgång ske än enbart fortsatt intern kontroll. Planen har också en slagsida mot ekonomi/administrativa rutiner trots att Utbildningsnämnden mycket väl skulle kunna lyfta fram frågor inom utbildningsverksamheten som viktiga för nämnden att få en återrapportering om under året. Ett exempel är elevfrånvaron. Ett annat avhopp från studierna. Nämndens interna kontrollplan bedöms mot denna bakgrund vara inte helt tillräcklig.

Den genomförda interna kontrollen bedöms vara inte helt tillräcklig på grund av Utbildningsnämnden inte får någon avrapportering under året. Till denna bedömning fogas dokumentationen hos förvaltningen av genomförd intern kontroll.

7 Förelägganden från myndigheter

Under detta avsnitt noterar vi lagakraftvunna domar som har gått mot nämnd, förelägganden från arbetsmiljömyndigheter, brandmyndigheten eller kritik mot handläggningen från annan tillsynsmyndighet såsom riksdagens ombudsmän (JO; DO), JK, Datainspektionen, Skolverket/Skolinspektionen, Socialstyrelsen eller Länsstyrelsen. Primärt tillfrågas nämndssekreteraren men kontroll av dessa uppgifter kan ske av revisionskontoret mot berörda myndigheter.

Vi tar inte ha med i statistiken domar/beslut som riktar sig mot **enskilt driven verksamhet** dock ifall tillsynsmyndigheten menar att Malmö stad har brustit i sin (eventuella) tillsyn som huvudman.

Vid utgången av senaste året finns följande noterat av nämndssekreteraren:

Beslut 2010-11-22 av Skolinspektionen Dnr 2009:2817

Anmälan angående elevs skolsituation vid gymnasiesärskolan samt Frans Suell och Jörgen Kocks gymnasium

Skolinspektionen riktar kritik mot Malmö kommun avseende kränkande behandling.

Skolinspektionen gör ett påtalande avseende inskrivning i särskola.

Beslut 2010-12-16 av Skolinspektionen Dnr 2010:5332

Anmälan av S:t Petri skola. Malmö kommun

Skolinspektionen kritiserar Malmö kommun för att ha låtit en elev genomgå drogtest utan att tydligt informera om att testet var frivilligt samt säkerställa att eleven lämnat sitt samtycke till testet.

Skolinspektionen vidtar inga vidare åtgärder i ärendet.

Revisionskontoret noterar i anslutning till detta att i Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 finns uppräknat de nio ärenden där Skolinspektionen behandlat ärenden. Inget av dem har resulterat i någon kvarstående kritik.

Datainspektionen har utfärdat ett föreläggande (januari 2011) om att ett antal kameror på Frans Suell & Jörgen Koch-gymnasiet inte får vara igång under skoltid. Rättelse har skett omgående. Ärendet har varit uppe tidigare och Datainspektionen har då varit emot en så omfattande kameraövervakning som var fallet. Det finns en viss möjlighet för Utbildningsnämnden att överklaga beslutet eller justera kameraövervakningen i kombination med andra åtgärder som gör övervakningen tillåtlig.

8 Andra granskningar som berör nämnden

8.1 Utbetalningar till friskolor (löpande granskning)

Den löpande granskningen som gällde utbetalningar till fristående gymnasieskolor tog fasta på om det finns fastställd rutin för hur mycket bidraget ska utgå med per elev och när detta ska utbetalas? Säkerställer rutinen och underlag att det inte utgår dubbla utbetalningar för samma elev? Granskningen har inte föranlett något påpekande. Revisionskontoret noterar att rutinen bör bli än mer rationell med det nya elevadministrativa systemet.

8.2 Projektredovisning (löpande granskning)

Den löpande granskningen som gällde Projektredovisning tog fasta på om balanserade projekt följer regelverken per granskningsdagen. Påpekanden har skett och har sedan följts upp i granskningen av bokslutet för 2010.

8.3 Mutor

Stadsrevisionen har, genom konsult, följt upp en tidigare granskning som gällde mutor. Denna granskning utvidgades nu till flera nämnder. Utbildningsnämnden var en av dem. I den sammanfattning som gäller Utbildningsnämnden så är det riskbedömningen som får flest negativa omdömen. Risken för mutor bör ingå i riskbedömning liksom om det finns en särskild riskbedömning för de mest utsatta funktionerna. En annan brist var internutbildningen.

Utbildningsnämnden pekar på, i sitt yttrande, att upphandling alltid sker genom upphandlingsenheten eller annan extern experthjälp. Ett moment i intern kontrollplanen har varit att följa avtalstroheten. Under 2011 kommer nämnden att ha ett moment i sin interna kontrollplan som gäller "Gåvor och förmåner från annan än arbetsgivaren", Vidare kommer utbildnings- och informationsinsatser att genomföras för olika personalgrupper.

8.4 EU-projektens ändamålsenlighet

Ett av syftena var att granska i vilken utsträckning projekten har bidragit till att uppfylla de kommunövergripande verksamhetsmålen och/eller nämndens verksamhetsmål.

Rapporten kommer bland annat fram till att en betydligt bättre problemanalys bör göras innan ett projekt sätts igång. Projektmålet bör på ett tydligare sätt kopplas till verksamhetsnyttan, både kort- och långsiktig. En analys bör också göras redan vid ansöknings-tillfället av hur projektresultatet ska kunna implementeras i verksamheten.

Begreppet ändamålsenlig omfattar även hur nämnder/förvaltningar kan tillgodogöra sig kunskaper och erfarenheter från genomförda projekt inom andra förvaltningar. Som

framgår av granskningen finns en del problem med informationsöverföringen. Revisionskontoret vill betona vikten av att skapa strukturer för informationsöverföring. Det är i det sammanhanget viktigt att klargöra vilken roll den kommungemensamma samordningsfunktionen för det internationella arbetet har.

8.5 Finansiering av underhållsbehov

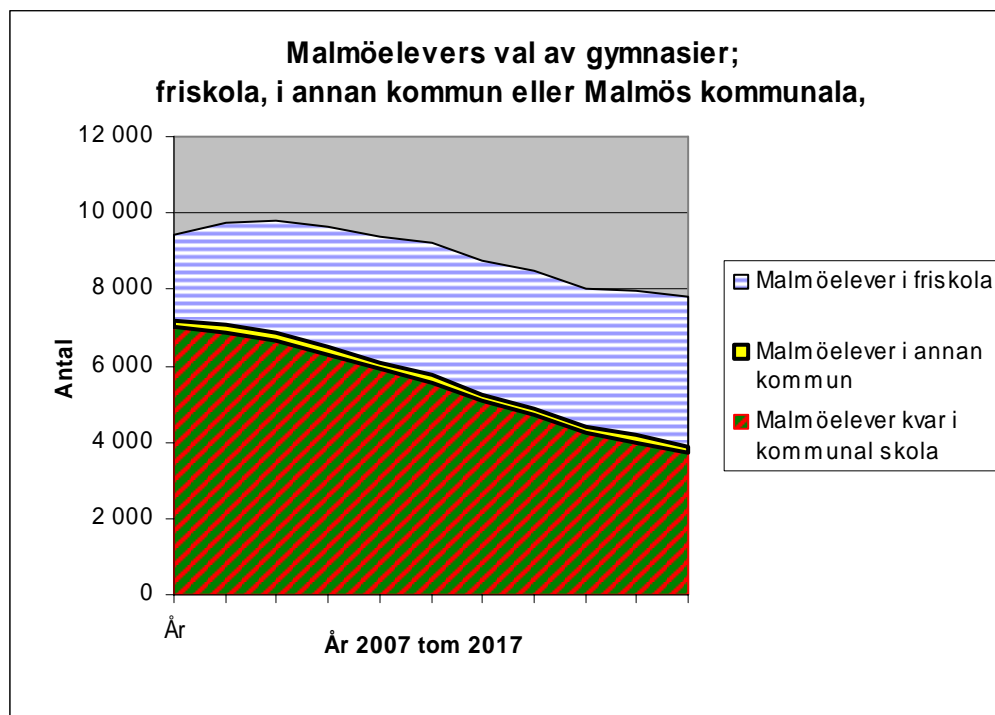
Rapporten lyfter fram att det är av stor vikt att granskade nämnder säkerställer att redovisningsregelverket följs vid klassificering av driftkostnader respektive investeringar. Kommunstyrelsen har i ekonomihandboken förtydligat uttolkningen av lagstiftning och normgivning, t ex vad gäller gränsdragning mellan driftkostnader och investeringar. Det sker kontinuerlig översyn av regelverket i samråd med berörda nämnder. Gränsdragningssvårigheter som uppstår i praktiken underlättas av att förvaltningarna ytterligare preciserar definitionerna för sina specifika verksamhetsområden, vilket det arbete som pågår inom stadsfastigheter är ett bra exempel på. För jämförelser över åren och jämförelse mellan kommuner är det viktigt att samma principer tillämpas.

Rapporten visar på att man inom servicenämnden ser en risk att man inte har tillräckliga marginaler för att utföra det underhåll som skulle behövts på sina fastigheter exklusive fritidsfastigheter. Det pågår ett arbete inom serviceförvaltningen med att analysera vilka fastighetstyper som inte bär sina underhållskostnader. Stadskontoret gör den bedömningen att det under våren nås samstämmighet om hur arbetet ska ske framöver gällande denna frågeställning.

9 Elevantal och elevernas val - prognos och utfall.

9.1 Elevprognoser i stort – ”Malmö marknadsandel”

Diagrammet nedan visar **bedömd ”marknadsandel”** för de kommunala gymnasierna i Malmö **bland Malmöeleverna**. Elevantalet sjunker eftersom elevkullarna minskar. Utbildningsförvaltningen har också räknat med att de kommunala gymnasierna i Malmö får ungefär samma procentandel av elevkullen som i Stockholm och Göteborg. D v s för 2009 har man räknat med att 30 % av Malmöeleverna söker till friskola och att denna andel successivt ökar till 50 %.

Källa: Intagningsenhetens/planeringsavdelningens **prognos per DR1/2008**.

Utöver elever från Malmöns befolkning finns **ett flöde från och till annan kommun**. Det rör sig om runt 200 elever (i åk 1-3) från Malmö som väljer gymnasium i annan kommuns gymnasium. Samtidigt tar de kommunala gymnasieskolorna i Malmö emot 1 150 elever från annan kommun. När hänsyn tas också till dessa flöden innebär prognosen att antalet elever i Malmö stads kommunala gymnasier beräknas gå från 8 856 (år 2007) till 5 026 (år 2017)! Kapaciteten i dag är på 9 600 platser. Redan år 2011 skulle Malmö stad – enligt denna **prognos** - stå med en överkapacitet om 2 000 gymnasieplatser.

Beträffande **utfallet** under de senaste åren hänvisas till nästa avsnitt.

9.2 Elevernas val av gymnasium – ekonomiska konsekvenser

Tabell: Volymmått. Enheter.

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal Malmöelever i Malmös kommunala gymnasier	8 110	7 833	7 265	6 997

Antal Malmöelever i friskola	2 010	2 360	2 670	3 020
Antal Malmöelever i annan kommun	210	200	240	340
Antal elever från annan kommun i Malmö stads kommunala gymnasier	1 100	1 045	1 155	1 210

Källa: Verksamhetsmåten. Genomsnitt under året. Exklusive uppföljningselever.

Antalet uppföljningselever från Malmö blev 500 (Budget 350 elever, föregående års utfall 470 elever)

Inom Utbildningsförvaltningen ansvarar intagningsenheten för att gymnasiefriskolorna får ersättning enligt **en prislista avseende fristående gymnasieskolor baserat på Malmö stads egna priser**. Enheten ansvarar också för att Malmö stad fakturerar andra kommuner för de elever som går i Malmö stads kommunala gymnasier. Den ersättningen är enligt prislista (interkommunal ersättning). Från hösten 2010 används den nya modulen inom kommunförbundet Skåne, vilket innebär att ingen fakturering sker längre, utan betalning sker efter avstämnda underlag från modulen både till fristående gymnasieskola och till annan kommun.

Tabell: Totala kostnader m m. Tkr. Gymnasieskolan exklusive gymnasiesärskolan.

Kostnad respektive intäkt/år	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Totala kostnader	-900 139	-984 062	-1 039 133	-1 077 874
Intäkter (exkl kommunbidrag)	145 204	145 377	175 495	189 246
Kommunbidrag	738 640	831 344	859 780	885 246
Resultat	-16 296	-7 341	-3 858	-3 382

Källa: Kostnadsställe: Intagningsenheten.

9.3 Revisionskontorets noteringar och granskningar

Beträffande Utbildningsnämnden har revisionskontoret följande noteringar:

- I granskningen 2009 noterade Revisionskontoret att det var betydande eftersläpningar med statistiken. Utbildningsförvaltningen har, i dialog med fristående gymnasieskolor arbetat fram en tydlig rutin för utbetalningar. Under 2010 har Revisionskontoret utfört – som ett moment i den löpande granskningen – granskning av rutinen för ersättning till fristående gymnasieskolor. Granskningen har inte föranlett något påpekande. Revisionskontoret noterar att rutinen bör bli än mer rationell med det nya elevadministrativa systemet.

10 Lokaler – planering, ytor och kostnader

Utbildningsnämnden har vid olika tillfällen under 2007 och 2008 tagit beslut om olika satsningar på program och anpassningar eller förhyrningar av lokaler för dessa. Det finns också kommunalt beslut om att lämna lokaler - t ex Komvux Kronborg och Parkskolan. En del lokalanpassningar har varit nödvändiga eftersom lokalerna inte har uppfyllt arbetsmiljökrav på bl a ventilation och buller. Den del som inte räknas som underhåll torde belasta Utbildningsnämnden framöver genom högre lokalhyra. I budget för 2008 (och delårsrapporterna) har Utbildningsnämnden skrivit att lokalsatsningar inte ryms inom nuvarande ram.

Vid ingången av 2010 finns följande lokalbeslut som är under verkställande:

Beslut	Färdigt
Förslag till ombyggnad av byggnad G inom Kv Margareta (Frans Sull & Jörgen Kock) Klart	Juli 2010
Förhyrning av lokaler för Byggprogram Syd inom kv Grytan 4 och 7 i Malmö. Byggutbildning Syd – Etapp 1. Inflyttning.	Sept 2010
Installation av luftbehandlingssystem och verksamhetsanpassning inom Malmö Borgarskola , hus A, B och D. Klart	Hösten 2010

Beträffande Heleneholms gymnasium har lokalplaneringen länge varit vilande i avvaktan på eventuell förändrad lokalisering. I och med Utbildningsnämndens beslut i oktober 2010 så är inriktningen ett humanistiskt gymnasium genom om- och tillbyggnad av Malmö Latinskola. När detta är klart lämnar Utbildningsnämnden Heleneholms gymnasium och Mediegymnasiet (Västra hamnen). Intagning till Medieprogram upphör - genom riksdagsbeslutet om gy 2011 – i och med höstterminen 2011. För att klara ombyggnaden av Malmö latinskola så har Utbildningsnämnden beslutat att skolan inte har intagning läsåret 2011/12. Delar av Malmö latin är utlokaliserade till Pildammaskolan under ombyggnaderna.

En tänkt flytt av Universitetsholmens gymnasium till Norra Sorgenfri gymnasium har bordlagts.

Antal kvadratmeter för verksamheterna (Ej t ex kansli, pedagogiska centralen)

Verksamhet/år	2008	2009	Budget 2010	Utfall 2010
Gymnasieskola	124 000	120 975	117 495	118 000
Komvux	23 700	22 162	24 302	24 000
Gymnasiesärskola	4 000	5 717	7 253	7 600
Totalt:	151 700	148 854	149 050	149 600

Källa: Verksamhetsmått för respektive år/delårsbokslut.

Lokalhyror. Tkr

	2008	2009	Budget 2010	Utfall 2010
Lokalkostnader (inkl paviljonger)	141 000	154 636	---	166 798

Källa: Ekonomisystemet (konton 60100-60102) för all verksamhet inkl kansli, gemensamma funktioner.

Utöver lokalhyror finns kostnader för reparation och underhåll. De ökade kostnaderna kan delvis bero på att det finns vissa dubbla kostnader i samband med ombyggnader. Gymnasieskolor finns i både ombyggd lokal, evakueringslokal och paviljonger.

10.1 Revisionskontorets noteringar och granskningar

I Revisionskontorets Årsrapport 2009 för Utbildningsnämnden (s 18) fanns följande stycke:

Revisionskontoret noterar som positivt de ombyggnader och omflyttningar som sker mellan gymnasieskolorna. Strategin är delvis att "riskfördela" genom att en fysisk lokal kan innehålla flera "produktgrupper" – ungdomsgymnasium, vuxengymnasium och gymnasiesärskola. Variationer i efterfrågan på platser kan då jämnas ut inom dessa enheter. Samtidigt ger ombyggnader – typiskt sätt – högre lokalkostnader. Dessa måste då mötas av effektivare lokalutnyttjande. Dessvärre har lokalkostnaderna ökat under 2009 jämfört med föregående år. Delvis kan detta förklaras med vissa dubbleringar när gymnasierna byggs om. Lokalernas andel av kostnaderna måste framöver följas mycket noggrant. Ersättningssystemen och konkurrensen tillåter inte "för höga" kostnader för lokaler.

I Årsrapportens sammanfattning fanns följande rad:

Lokalkostnadsutvecklingen får ägnas stor uppmärksamhet efter de stora ombyggnadsåtgärderna.

Revisionskontoret har noterat pressrelease daterad 2010-05-17 med rubriken "**Radikala förändringar inom Gymnasieorganisationen**" som Utbildningsförvaltningen sände med anledning av inledande diskussioner om eventuellt nedläggning av tre gymnasieskolor; Mediegymnasiet, Universitetsholmens gymnasium och slutligen Heleneholmsgymnasiet. Revisorskollegiets styrgrupp har fått en särskild föredragning om de tänkta omstruktureringarna vid ett möte 2010-09-02.

Det är att märka att förändringarna är tänkta att genomföras först efter gymnasiereformen med start läsåret 2011/12. Omflyttningar av program kan då ske tidigast 2012. Malmö stads Utbildningsnämnd tog sitt inriktningsbeslut oktober 2010.

Lokalerna – och den långsiktiga finansieringen av dem - måste ägnas en förhöjd uppmärksamhet. Revisionen erinrar om att lagreglerna kring bidrag på lika villkor kan medföra att ökad kostnad i den kommunala delen kan ge allmänt högre bidrag per elevplats.

11 Verksamhetsområde gymnasieskola

11.1 Nyckeltal

Tabell: Volymmått. Enheter.

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal elever i Gymnasieskolan	9 210	8 878	8 420	8 207
Bruttokostn (kr/elev) i Gymn-skolan	81 627	89 866	91 870	93 872

Källa: Verksamhetsmått.

Tabell: Behöriga till högskola:

Huvudman/år	2007	2008	2009	2010
Malmö stad	84,6	86,5	88,4	84,0
Fristående skolor i Malmö	87,5	87,0	87,3	?
Göteborg	87,2	86,9	89,2	86,0
Stockholm	88,4	90,8	91,5	88,0
Riket	89,6	89,5	90,5	87,0

Källa: SIRIS/Gymnasieskola. Andel elever (%) behöriga till högskola av de elever som fick slutbetyg från ett *nationellt program*. Malmö stads gymnasier jämfört med vissa övriga huvudmän. Skolverket uppdaterar databasen SIRIS i nov/dec. Först då kan jämförelser med andra kommuner göras. Utbildningsförvaltningen har strax efter läsårets slut uppgifter i sitt intranät om vissa skolors resultat men inte sammanställt per program eller hela Malmö stad.

Tabell: Genomsnittlig betygspoäng, efter avslutat *nationellt program*.

Huvudman/år	2007	2008	2009	2010
Malmö stad	13,9	14,0	13,9	14,0
Fristående skolor i Malmö	14,5	14,4	14,1	14,0
Göteborg	14,1	14,0	14,1	14,1
Stockholm	14,8	15,0	15,0	15,2
Riket	14,0	13,9	14,0	14,0

Källa: SIRIS/Gymnasieskola. Tabellen visar genomsnittlig betygspoäng för elever på nationellt program som fick slutbetyg respektive läsår. Malmö stads gymnasier jämfört med vissa övriga huvudmän.

Tabell: *Individuellt program (IV)* Antal elever den 15 september.

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Heltid	1 358	1 369	1 371	1 390
Praktik m m	437	610	608	560

Källa: Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10, sidan 64. Tabell 4.1 (hämtat från ELIT)

Bellevuegymnasiet har enbart elever på Individuellt program (IV) men elever på (IV) finns också på de flesta andra gymnasieskolorna.

I tabellen nedan kan man indirekt läsa ut IV-resultaten. Här ser man hur hög andel av en årskull som fullföljer utbildningen inom fyra år. Eftersom resultaten redovisas totalt och med IV-program exkluderat så är kan man indirekt se vilken betydelse IV-programmen har för Malmö stads betygsstatistik. Skillnaden mellan Malmö och riket är mindre när man exkluderar elever som går på IV-programmen. Det blir färre som hinner genomföra sin gymnasieutbildning inom fyra år eftersom runt 2000 elever först måste läsa in grundskolekurser för att bli behöriga till nationella program.

Från Utbildningsnämndens årsanalys **2010** s 10:

Fullföljd gymnasieutbildning, grundläggande behörighet till universitet och högskola samt övergång till högskolan inom 3 år för elever folkbokförda i kommunen
 Siffrorna avser från vänster: **läsåret 2009/10 (fet stil)**, 2008/09 och (2007/08) med parentes.

	Andel nybörjare (%) åk 1 okt. 2006 som fullföljde utbildningen inom 4 år totalt		Andel invånare (%), 20 år, med fullföljd gymnasial utbildning	Andel invånare (%), 20 år, med grundläggande behörighet till univ. o. högsk.	Övergång till högskolan (%) inom 3 år efter avslutad utbildning i gy.skolan
		exkl. IV-prog			
<i>Samtliga kommuner</i>	76 76 (76)	83 83 (82)	72 72 (72)	64 64 (64)	42 41 (41)
Göteborg	72 72 (72)	80 80 (80)	72 72 (71)	65 64 (64)	48 49 (46)
Malmö	68 69 (66)	80 80 (78)	64 63 (62)	55 54 (52)	46 46 (45)
Stockholm	71 73 (72)	79 80 (80)	69 69 (69)	61 61 (60)	53 51 (50)

Källa: Skolverket

Av tabellens första kolumn ovan framgår att andel nybörjare som fullföljde utbildningen inom 4 år har ökat sedan föregående år. I jämförelse med Stockholm och Göteborg är resultatet totalt lägre i Malmö men om man exkluderar IV är Malmö i nivå med Stockholm och Göteborg. Malmö har en lägre andel med fullföljd gymnasial utbildning och en betydligt lägre andel som har behörighet till universitet och högskola än övriga stor-

städer. När det gäller övergång till högskolan är skillnaden mindre och Malmö har en större andel än genomsnittet för samtliga kommuner.

11.2 Mål för verksamhetsåret

Utbildningsnämnden har i budget för verksamhetsåret (år 2009) 18 olika mål som gäller ungdomsgymnasiet. För målen finns angivet olika åtgärder för att uppnå målen.

Revisionskontoret har i kapitel 3 redogjort rent allmänt för de krav som revisionen ställer på mål för nämnder. Kort uttryckt ska målen stämma med lag/kommunfullmäktiges beslut och vara uppföljningsbara.

Kunskapsmålen är centrala för en nämnd som Utbildningsnämnden. Det finns för de olika utbildningsformerna och programmen. Utöver detta finns mål för de områden som kommunfullmäktige har pekat ut – exempelvis trygghet.

11.3 Måluppfyllelse – nämnden

Några fakta beträffande ungdomsgymnasiets måluppfyllelse finns ovan i revisionskontorets årsrapport under 11.1 Nyckeltal.

Nämndens bedömningar av om målen är uppnådda framgår av sammandraget från Utbildningsnämndens årsanalys (ur Stratsys) och är återgivet i denna rapport under kapitel 3.1.3 Måluppfyllelse.

Utbildningsnämnden har – som framgått under kapitel 3 – också en egen årsanalys. Därutöver finns kvalitetsredovisningen.

Det finns ett överordnat mål att **få en högre andel invånare med fullföljd gymnasial utbildning**. Detta mäts ofta som procent av 20-åringar som har nått det målet. Det framgår av statistiken ovan att Malmö har ökat från 62 % (2009/10) till senaste året 64 %. Detta är en svag förbättring men samtidigt klart under övriga storstäder och siffrorna för riket (69 % till 72 %).

Det framgår av Utbildningsnämndens egen årsanalys (sidan 15) angående

Kommunalt uppföljningsansvar

Mål

För de elever som inte uppnår behörighet till nationellt program skall erbjudas annan lämplig planering utifrån individens förutsättningar.

Resultat

Elever under 20 år från Individuella programmet som inte följer en treårig planering och som inte sökt till nytt program inför läsåret 2010/11 tillhör det kommunala uppföljningsansvaret. Det gör dessutom behöriga ungdomar mellan 16 och 19 år som inte er-

hållit slutbetyg från gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Dessa ungdomar har under hösten 2010 kontaktas via brev, telefon och även hembesök där de erbjuds kontakt med studie- och yrkesvägledare för att komma in i studier och/eller praktik.

Tre utskick under hösten 2010 har totalt nått 1093 ungdomar. Antalet brev är färre än föregående år då fler ungdomar har kunnat avföras från uppföljningen då information till utbildningsförvaltningen om slutbetyg, folkbokföring mm har förbättrats. Av dessa har 553 svarat och 107 har önskat kontakt. Samtliga ungdomar som önskat kontakt är i vägledning, praktik eller i praktik och studier.

Revisionskontoret anser att frågan är av stor betydelse. Följande är hämtat från dels från utbildningsförvaltningens slutrapport "Ungdomsuppföljningen i Malmö stad maj 2010 – december 2010" (januari 2011), dels från Skolverkets webbplats om kommunalt uppföljningsansvar framförallt Skolverkets redovisning "Information om icke skolpliktiga ungdomar – det kommunala uppföljningsansvaret" (Daterad 2006-10-18 och ställd till Regeringen).

Skolverket anger i sin skrift att Skollagens (1985:1100) 1 kap 18 § och i kraft fr o m 1 juli 2005 har följande lydelse:

En hemkommun skall löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändiga för att kommunen skall kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.

Utredningstekniskt innebär detta, i utgångsläget, att varje årskull ungdomar in intervallet är populationen (kohorten i statistisk mening) D v s kullen 16-åringar, 17-åringar, 18-åringar och 19-åringar. Sammantaget har utbildningsförvaltningen fått fram att det var 17.300 ungdomar.

Nästa steg blir då att skilja ut dem som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Här har utbildningsförvaltningens intagningsenhet en nyckelroll eftersom enheten sköter intagningen inte bara till kommunens gymnasieskolor i Malmö utan dessutom till samtliga enskilt drivna (utom Bladins) Genom samarbetet med övriga kommuner i Skåne finns en god överblick över de ungdomar som finns i gymnasieskolorna eller har fullföljt utbildningen.

Utbildningsförvaltningen anger i sin skrift att en del ungdomar inte har behövt kontaktas över brev eftersom kunskap funnits om dem genom bättre registeranalyser.

Slutligen blev det kvar 1 093 ungdomar som ingick i målgruppen. För 553 finns kunskap eftersom de har svarat på utskicket. Detta är en kontaktfrekvens på 51 % (hösten 2010). Detta resultat är betydligt bättre än året före då endast 28 % svarade. Utbildningsförvaltningens särskilda projektgrupp under 2010 är sannolikt en starkt bidragande orsak till denna förbättrade svarsfrekvens. Gruppen har moderniserat arbetsmetoderna för att nå målgruppen. Såväl brev som möjliga svarssätt har gjort mer tillgängliga och anpassade efter ungdomarna. Utöver brevtuskick har gruppen haft uppsökande verksamhet genom telefonkontakter och hembesök.

Även om kontaktfrekvensen har förbättrats radikalt under 2010 så återstår en stor population – för 540 ungdomar saknas säker kunskap. Här kan det vara ungdomar som har kommit in på utbildningar som t ex folkhögskolor. Det kan vara ungdomar som arbetar utomlands utan att folkbokföringen har ändrats. Det kan vara föräldraledigheter. Men det kan också vara ungdomar som inte är motiverade för studier. Det är då desto viktigare att ytterligare förstärka arbetet med att nå full visshet om ungdomarnas sysselsättning.

Uppdraget är svårt. Statens krav på hemkommunen följs inte av några lagkrav på skyldighet för ungdomarna att svara. Staten har nyligen genom författningsändringar gjort det lättare att få registeruppgifter från bland annat CSN (Centrala Studiemedelsnämnden).

Revisionskontoret och utbildningsförvaltningen är överens om att målet inte är nått förän säker information finns om samtliga i målgruppen. I samband med bokslutsöverläggningen påpekade företrädare för utbildningsnämnden att projektet kommer att fortsätta under 2011.

11.4 IV – Individuellt val i gymnasiet

IV-programmet (Individuella programmet) vänder sig till de elever som inte har uppnått behörighet till gymnasiets nationella eller specialprogram. Dessa elever har underkänt i åtminstone ett av kärnämnen – svenska, engelska eller matematik.

I några förslag till den nya gymnasieskolan har framförts tanken att IV inte skulle tillhöra gymnasieorganisationen utan att dessa elever skulle organisatoriskt finnas kvar på grundskolan. Enligt dagens regelverk tillhör dock IV gymnasieorganisationen men som obehöriga enligt ovan.

I Malmö finns runt 2 000 elever på IV-program.

Målet är att få så många som möjligt över till nationella/specialprogram. För detta finns olika åtgärder. En insats har varit den s k sommarskolan. Elever som har gått ut grundskolan med underkänt i något av dem tre ämnena erbjuds koncentrationsläsning under några sommarveckor med s k efterprovning av sitt underkända betyg. Det kan vara 2-3 % som då uppnår behörigheten jämfört med junibetygen.

De som kanske bara har ett enstaka ämne som återstår att komplettera kan placeras på s k PRIV (Programinriktad Individuellt Val). Detta för att när övergången kan ske så har gymnasisten fått undervisning så nära det nationella/specialprogrammet som möjligt.

I Malmö finns IV-elever på samtliga gymnasieskolor.

Ett av gymnasierna – *Bellevue* – är helt inriktat på IV-elever. Bland annat för att markera att skolan ger en andra chans, som det är frivilligt att ta måste eleverna söka aktivt till Bellevue gymnasium. Byggnaden är en tidigare kontorsbyggnad och ser väldigt lite ”skollik” ut. Detta har varit medvetet för en del elever har varit mycket skoltrötta. Personalen är särskilt inriktad på att klara de utmaningar som det kan innebära att läsa upp de elever som står längst bort från gymnasiets allmänna/specialprogram.

Av utbildningsnämndens 18 mål är det särskilt dessa som tar fasta på IV:

- Andelen elever som blir behöriga till Nationellt program ska öka
- Samtliga gymnasieskolor ska utforma en struktur för PRIV
- För de elever som inte uppnår behörighet till Nationellt program ska erbjudas annan lämplig planering utifrån individens förutsättningar.

Utbildningsnämnden har – framförallt vid ett sammanträde 2009-04-24 - blivit informerad om/beslutat om IV – det individuella programmet:

- Utvecklingsplan för individuella programmet – (tjänsteutlåtande finns)
- Meta Cederbergs & Ingegerd Ericssons informerade muntligt om sin utvärdering av IV-programmet. (Dokumentet finns numera fastställt)
- IV-programmet - en kvantitativ undersökning.

11.5 Revisionskontorets noteringar och granskningar

Beträffande ungdomsgymnasiet har revisionskontoret följande noteringar och frågeställningar baserat från tidigare granskningar, besök och efter genomgång av Utbildningsnämndens egna dokument:

Revisionskontoret ställde under 2009 frågan vilka beslut/åtgärder Utbildningsnämnden har fattat med anledning av olika utvärderingar av IV-programmet. Utbildningsförvaltningen gav ett omfattande svar. Där fanns bl a angett:

1. Olika **kompetensutvecklingsinsatser av personal**,
2. **Nya blanketter** för ansökan och byte inom IV m m
3. **Fler elever ska erbjudas APU.**

Under 2009 ställde Revisionskontoret följande fråga:

Vad gör Utbildningsnämnden för uppföljning av de enheter där **frånvaron** har gått upp mot 20 %?

En beskrivning av Utbildningsnämndens kvalitetsarbete finns i denna rapport under avsnittet 3.1 (främst sidan 11)

Utbildningsförvaltningen har gett följande svar på frågan om frånvaron:

Läsåret 2007/2008 infördes Skola24 för alla gymnasieskolorna. Detta gör det möjligt att följa frånvarostatistiken på ett mer systematiskt sätt än tidigare. Kartläggningar och analyser måste göras på skolnivå och återkopplingen sker i kvalitetsdialogerna med varje skola.

Planerade åtgärder utifrån kvalitetsredovisningarna 2008/2009

- En kompetensutveckling i kvalitetsarbete kommer att erbjudas alla skolledare/kvalitetsansvariga under våren 2009
- Alla enheterna erbjuds kompetensutveckling i hanteringen av Skola24 under vårterminen 2009
- Uttaget av statistik som stöd till enheternas kvalitetsredovisningar ska utvecklas och förbättras
- 2009 En översyn och korrigerande av instruktioner till tabellbilaga utifrån synpunkter vid kvalitetsdialogerna kommer att genomföras tillsammans med nätverket för kvalitet under våren

Revisionskontoret har noterat att Utbildningsnämnden har sammanställt elevfrånvaron i sin kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 (Tabell 4.6 på sidan 67). Bellevuegymnasiets höga frånvaro är också särskilt behandlad i kvalitetsredovisningens avsnitt om avbrott och frånvaro.

12 Verksamhetsområde Gymnasiesärskola

Under denna rubrik har Revisionskontoret inte med särvux.

Parkskolan har enbart gymnasiesärskola. Enheten avvecklas successivt i och med höstterminen 2010. Verksamheten kommer att överföras till det nya gymnasiet "Norra Sorgenfri" (kvarteret Grytan) där också verksamhet från Mölledal finns förlagd (Byggtutbildning SYD) Elever tillhörande denna skolform finns också på framförallt följande skolor; Rönnen, Agnesfrid samt Frans Suell & Jörgen Kock.

Utbildningsnämnden har under 2009 fattat beslut om ny organisation för gymnasiesärskolan. Gymnasiesärskolan vid Parkskolan lämnar sina lokaler men på grund av förseningar kommer verksamheten inte att flyttas förrän till årsskiftet 2011/12. Det individuella programmet förläggs till Byggtutbildning Syds nya lokaler i kvarteret Grytan och inordnas i samma organisation men med egen rektor. Beslutet innebär också en fortsatt decentralisering av nationella och specialutformade program till två nya gymnasieskolor. Till Heleneholmsgymnasium förläggs Estetiska programmet och till Malmö borgarskola Idrottsprogrammet. Därmed är gymnasiesärskolan i sin helhet samlokaliserad med gymnasieskolan. (Årsanalys s 18)

12.1 Nyckeltal

Tabell: Volymmått. Enheter.

	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal elever i Gymnasiesärskolan	204	234	254	250
Bruttokostn (kr/elev) i Gymn-särsk	202 374	212 847	233 886	278 793

Källa: Blankett till stadskontoret.

12.2 Mål för verksamhetsåret

Utifrån varje elevs förutsättningar fördjupa och utveckla elevernas kunskaper som en förberedelse för ett vuxenliv i arbete, boende och fritid. Detta har uttryckts i följande effektmål:

- Instrument/verktyg ska tas fram som ett stöd för att mäta elevens förmåga att förvärvsarbeta
- Fortsatt arbete med framtagande av praktikplatser.

12.3 Måluppfyllelse – nämnden

I budget för 2010 anges att målen för gymnasiesärskolan ska följas upp i *Kvalitetsredovisningen*.

I Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning finns ett avsnitt (sidorna 46-49) som behandlar hur verksamheten har gått i förhållande till Utbildningsnämnden mål.

I återrapportering till Utbildningsnämnden (2010-03-01) från *Kvalitetsdialogerna* anges som två utvecklingsområden;
att det är en stor utmaning för personalen att arbeta i en ny organisation respektive
att det gäller att vidareutveckla kunskaper samt utveckla APU med fler praktikplatser
istället för Daglig Verksamhet.

U årsanalys för 2010

Gymnasiesärskolan har under det gångna året utretts på nationell nivå. Utredningen kommer att presenteras i slutet av januari 2011 och förändringar kommer sannolikt först inför läsåret 2013/2014. En principiell utgångspunkt för utredningen är att gymnasiesärskolans utbildningar ska kunna anpassas individuellt inom de olika studievägarna. Strukturen ska följa Gy11reformen.

12.4 Revisionskontorets noteringar och granskningar

Bedömningen av mål och måluppfyllelse framgår ovan. Målen för gymnasiesärskolan är lite annorlunda än för övriga gymnasieskolan. Utbildningsnämnden har flera olika styr- och uppföljningsdokument som gäller gymnasiesärskolan.

Tiden medger inte att närmare granska kvalitetsredovisningarna vid gymnasieskolorna för att där se hur dessa hanterar gymnasiesärskoleelever.

Det är väsentligt att kunna följa såväl medelstildelning som mål och måluppfyllelse för gymnasiesärskolan. Den allt större lokalintegrationen mellan skolformerna kan motivera en särskild uppföljning av detta.

Det framgår också av utbildningsnämndens material att Malmö har en större andel i träningsskola jämfört med riket. Detta påverkar också arbetet i gymnasiesärskolan. Detta kan delvis förklara genomsnittskostnaden för gymnasiesärskolan i Malmö. Revisionskontoret har konstaterat att Parkskolan (som enbart har gymnasiesärskola) gick med ett ekonomiskt underskott under 2010. Utbildningsförvaltningen har upplyst att det är en resurskrävande verksamhet, som också har erhållit ett tillskott i internbudgeten för 2011.

Skolinspektionen genomför sin tillsyn av gymnasierna under 2011. Ovan har nämnts om den statliga utredning som har sett över gymnasiesärskolan och där reformer kan förväntas till läsåret 2013/14.

Revisionskontoret begränsar sin uppföljning av gymnasiesärskolan till att följa vad som kommer fram vid Skolinspektionens tillsyn respektive vad utbildningsnämnden själv planerar och utvärderar för gymnasiesärskolan.

13 Verksamhetsområde Vuxenutbildningen

Till detta avsnitt har revisionskontoret fört följande verksamheter:

1. Komvux
2. Särvox
3. SFI (Svenska för invandrare)

13.1 Nyckeltal

Tabell: Volymmått. Enheter.

År	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal elever	6 511	6 707	7 198	7 349
Bruttokostn (kr) per elev i Komvux	38 151	36 673	37 598	38 868
Bruttokostn (kr) per elev i Särvox	47 840	66 523	52 698	64 003

Källa: Blankett till stadskontoret.

Tabell: **Andel framgångsrikt avklarade poäng** – betygsatta kurser.

Enhet	Andel av poängsumman			
	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Komvux Centrum	75 %	70 %	71 %	71 %
Komvux Pauli			61 %	60 %
Rönnens gymnasium	79 %	78 %	77 %	77 %
Komvux Södervärn	64 %	67 %	70 %	70 %
Gymnasieskolor			89 %	83 %
Total	68 %	67 %	68 %	69 %

Källa: Utbildningsförvaltningens kvalitetsredovisning läsåret 2009/10, s 54.

Notera: För läsåret 2009/10 anges att resultatet är beräknat som andel godkända poäng för de som fullföljt sina kurser. Beräkningsunderlaget utgörs av de studerande som fullföljt sina studier under respektive år.

13.2 Mål för verksamhetsåret

Utbildningsnämnden har i budget för verksamhetsåret olika mål som gäller vuxengymnasiet. För målen finns angivet olika åtgärder för att uppnå målen.

För följande mål gör Revisionskontoret följande noteringar:

13.3 Måluppfyllelse – nämnden

Bedömningen nedan av om målet är uppnått är hämtat från Utbildningsnämndens kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 om inget annat anges. Utöver Kvalitetsredovisningen finns som uppföljningsinstrument en *Rapport från Kvalitetsdialoger 2010*.

Komvux Pauli är den enhet som lägst andel framgångsrikt avklarade poäng. Detta förklaras med att de har flest deltidsstuderande och flest avbrott.

Utbildningsnämndens mål har nåtts beträffande:

Att öka flexibilitet och tillgänglighet till vuxenutbildningen (s 60)

Att stärka kopplingen till arbetslivet och individanpassa. (s 61)

13.4 Revisionskontorets noteringar och granskningar

Bedömningen av mål och måluppfyllelse framgår ovan. Det rör sig om små förbättringar inom samtliga mål som har satts upp.

Utbildningsnämnden har själv i sin Rapport från Kvalitetsdialoger satt upp vissa förbättringsåtgärder för gymnasierna – t ex att ta reda på vad de **ökade avhoppet inom SFI står för**. Avhoppet från utbildningarna bör minskas – framförallt distansutbildningarna.

Under 2008 finns inga särskilda granskningsprojekt som gäller *vuxenutbildningen*.

Skolinspektionen har utfört en **inspektion av SFI** i december 2009. Resultatet av denna presenterades mars 2010. Rapporten uppfattades av Utbildningsnämnden som positiv, tack vare det utökade uppdraget klarar Utbildningsnämnden kravet på att tillgodose utbildning.